

Method Performances in First-Year Interior Architecture Design Studios

İç Mimarlık İlk Yıl Tasarım Stüdyolarında Yöntem Performansları

İpek YILDIRIM CORUK

Fenerbahçe Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım
Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
Bölümü, İstanbul, Türkiye



Received / Geliş Tarihi 03.05.2025
Revision Requested /
Revizyon Talebi 17.06.2025
Last Revision / Son
Revizyon 09.10.2025
Accepted / Kabul Tarihi 16.10.2025
Publication Date / Yayın
Tarihi 15.02.2026

Corresponding author / Sorumlu Yazar:
İpek YILDIRIM CORUK

E-mail: ipek.coruk@fbu.edu.tr

Cite this article: Yıldırım Coruk, İ. (2026).
Method Performances in First-Year
Interior Architecture Design Studios.
PLANARCH - Design and Planning
Research, 10(1), 137-153. DOI:
10.54864/planarch.1691029



Content of this journal is licensed under a Creative
Commons Attribution-Noncommercial 4.0
International License.

ABSTRACT

This study examines the methods employed in first-year design studios within the disciplines of interior architecture and interior architecture and environmental design. It approaches first-year design studio education as a content-related issue and aims to evaluate the effectiveness of the methods applied in these educational settings. Utilizing a qualitative research approach, this study collected data from existing research concerning first-year design studio methods in the relevant disciplines. Data analysis was conducted through document analysis, one of the content analysis techniques. The performance of the examined methods was evaluated in relation to their alignment with CIDA accreditation criteria. According to the study findings, the methods with the highest alignment to the established criteria consist of multiple sequential projects progressing from simple to complex, integrate interdisciplinary approaches, involve transitions from two-dimensional to three-dimensional processes, and include collaborative group work. On the other hand, project duration and implementation semester do not display a generalizable trend in terms of alignment with the criteria. Considering that the first-year design studio forms the basis for later studios, the study data are expected to guide content development for these settings. The findings identify studio approaches that align with accreditation learning outcomes and contribute to quality assurance in interior architecture education. Thus, this study is considered to contribute to the field by supporting, with concrete data, the relationship between method performance and accreditation discussed within the theoretical framework, specifically in the context of the first-year studio.

Keywords: Interior architecture, first-year design studio, method, performance, CIDA.

ÖZ

Bu çalışma, ilk yıl tasarım stüdyosu yöntemlerini tartışmaya açmaktadır. Kapsamı iç mimarlık/iç mimarlık ve çevre tasarımı disipliniyle sınırlandırılan çalışmada, ilk yıl tasarım stüdyosu eğitimi bir içerik problemi olarak ele alınmış ve bu stüdyolarda izlenen yöntemlerin performanslarının incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma metodundan faydalanan çalışmada, veriler ilgili alanda ilk yıl tasarım stüdyosu yöntemlerine yer veren araştırmalardan elde edilmiştir. Verilerin analizi, içerik analizi yöntemlerinden doküman analizi tekniğiyle gerçekleştirilmiştir. Çalışmada incelenen yöntemlerin performansları, CIDA akreditasyon kriterlerine yanıt verme potansiyelleri üzerinden ortaya konulmuştur. Çalışma bulgularına göre kriterlere yanıt verme yönüyle en çok eşleşmeye sahip olan yöntemlerin; basitten karmaşığa ilerleyerek birbirine eklenen birden fazla farklı projeden oluştuğu, farklı disiplinlerle tasarım alanını ilişkilendirerek çalışmalar ortaya koyduğu, iki boyuttan üçüncü boyuta evrilen süreçleri barındırdığı ve grup çalışmalarına yer verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan, kriterlerle eşleşme yönüyle proje süreleri ve yöntemlerin gerçekleştiği dönemin genellenebilir bir eğilim taşımadığı belirlenmiştir. İlk yıl tasarım stüdyosunun, diğer tasarım stüdyolarının temelini oluşturan yapısı göz önünde bulundurulduğunda, bu ortamlara yönelik içerik geliştirme sürecinde çalışma ile elde edilen verilerin yol gösterici ve katkı sağlayıcı olacağı öngörülmektedir. Elde edilen bulgular, hangi stüdyo yaklaşımlarının akreditasyon sürecinde öne çıkan öğrenme çıktılarıyla örtüştüğünü ve iç mimarlık eğitimi programlarının kalite güvence mekanizmalarına katkı sunabileceğini ortaya koymaktadır. Böylece çalışmanın, kuramsal çerçevede tartışılan yöntem performansları ve akreditasyon ilişkisini ilk yıl stüdyosu bağlamında somut verilerle desteklemesi yönüyle ilgili alanda katkı sağlayıcı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İç mimarlık, ilk yıl tasarım stüdyosu, yöntem, performans, CIDA.

Giriş

Tasarımda yöntem olgusu, tasarım çalışmaları için ortak bir kelime dağarcığını tanımlama, koordine etme ve sağlama amacıyla faydalanan araçlar şeklinde nitelendirilmiş ve bu araçlardan tasarımı öğretmek, yönlendirmek ya da tasarım sonuçlarını iletmek için faydalanılmıştır (Roozenburg ve Eekels, 1995'ten aktaran Daalhuizen ve Cash, 2021, s. 3). Tasarımda yöntem; beceri geliştirme, uygulama ve tasarım çalışmasının anlaşılmasına, somutlaştırılmasına hizmet etmekten, tasarım yöntemlerinin doğası gereği buluşsal olması, garanti sonuçlardan ziyade arzu edilen sonuçlara ulaşılmasını sağlamaktadır (Philip vd., 2023). Tasarım stüdyolarında kullanılan yöntemler de öğrencilere belirli yetilerin kazandırılması kaygısıyla oluşturulmaktadır. Ancak, mimarlık okullarında farklı seviyelerde öğretilecek tasarım bilgisi konusunda fikir birliği bulunmaması, tasarım eğitimi için yöntem ve araç geliştirilmesi noktasında problem teşkil etmektedir. Bu durum, yöntemlerin nasıl geliştirilmesi, incelenmesi ve doğrulanması gerektiği konusunda da sorgulamaları beraberinde getirmektedir. Sonuç olarak, tasarım eğitiminde yöntemler ve bu yöntemlerin performansları hakkında yeterince öngörücü teori bulunmamaktadır (Daalhuizen vd., 2014'ten aktaran Daalhuizen ve Cash, 2021).

Yöntem konusunda tasarım stüdyolarında karşılaşılan güçlüklerden biri, her öğrenciye ve her duruma uygun olabilecek; öğrenciyi başarıya götürecek, evrensel olarak geçerli olan tasarım yöntemlerinin bulunmamasıdır (Cantürk Akyıldız, 2020). Ancak, farklı kurumlarda sürdürülen eğitimleri izleme ve eğitim kalitesini yükseltmeye yönelik kuruluşlar, genelde müfredatların özelde ise bu müfredatı oluşturan derslerin süreç sonunda öğrenciye kazandırması gereken genel kazanımları, başka bir deyişle ders öğrenme çıktılarına belirtmektedir. Bu kazanımlar da tasarım yöntemlerinin şekillenmesinde rol oynayan belirleyiciler arasında yer almaktadır.

Üniversitelerden bağımsız şekilde yapılanan bu oluşumlar, eğitim süreçlerini ortak paydada buluşturmaya ilişkin çeşitli ölçütler tanımlamışlardır. Ancak burada hedef, tek tip bir eğitim yaklaşımı değil; birlik içerisinde çeşitliliği sağlamaktır (Çelik ve Aslan, 2012).

Çelik ve Aslan'ın (2012) belirttiği gibi, bu kuruluşlar genelde programların, programların özelinde derslerin izlenebilirliğini sağlayan bir sistem oluştururlar. Bu sistem, derslerin sürekli olarak kendini yenilemesini ve "neyin", "nasıl" ve "niçin" yapıldığının sorgulanmasını diyalektik bir süreç içinde tutan bir yapı sağlar. Ancak bu yapı, kurumların programlarına öncelikle bir biçim problemi olarak değil, bir içerik problemi olarak yaklaşmasıyla sağlıklı bir şekilde işleyecektir. Programların toplam kredi yükleri, ders isimleri gibi biçimsel kurgular, tartışmayı rakam ve istatistiklere indirgeyerek işin özünden uzaklaştırabilmektedir. Ana hedef, bu rakam ve istatistiklere yüklenen anlam olmalıdır. Bu da program kapsamındaki derslerin, genel ölçütler doğrultusunda değerlendirilmesi, tartışmaya açılması ve elde edilen verilerle geliştirilmesiyle mümkün olmaktadır.

Söz konusu sorgulamalar, ders izlenceleri/bilgi paketleri üzerinden farklı parametreleri belirlemek amacıyla yapılırken, "neyin", "nasıl" ve "niçin" yapıldığının sorgulanması, dersin içeriğine ya da tasarım stüdyoları özelinde derste uygulanan yöntemlere referans veren bir sorgulamayı beraberinde getirmektedir.

Bu doğrultuda çalışma, literatürde yer alan tasarım eğitimde yöntem yaklaşımları ve bu yöntemlerin performanslarının sorgulanması gerekliliğinden hareketle kurgulanmıştır. Benzer

şekilde, Çelik ve Aslan (2012) tarafından ifade edilen akreditasyon süreçleri üzerinden derslere biçim değil içerik problemi olarak yaklaşılması gerekliliği; Kurt Çavuş ve Kaptan (2022) tarafından vurgulanan, iç mekân tasarımı eğitiminde projelerin ders içeriğini tartışan bilimsel çalışmalara ihtiyaç duyulması ve Günöz ve Uluoğlu (2023) tarafından belirtildiği üzere mimarlık eğitimi tasarım stüdyosu öğretim uygulamaları hakkında daha fazla araştırma yapılması gerekliliği, çalışmanın tetikleyicilerini oluşturmaktadır. Bu nedenle çalışmada ilk yıl tasarım stüdyosu eğitimi bir içerik problemi olarak ele alınarak bu stüdyolarda izlenen yöntemlerin performanslarının incelenmesi amaçlanmaktadır.

Çalışmada yöntem performanslarının sorgulanması, kazanımlar üzerinden gerçekleştirilmektedir. Bu kazanımlar, doğrudan müfredat içeriklerine odaklanması (Kahraman, 2022), iç mimarlık eğitiminde beklenen kazanımları içermesi ve temel tasarım eğitimi ya da ilk yıl tasarım stüdyoları ile doğrudan ilişkili; tasarım süreci, iki ve üç boyutlu mekânsal organizasyonlar yapabilmek, uygulama ve iletişim becerisi gibi standartlar barındırması (Aşkın, 2020) sebebiyle, CIDA (Counsel for Interior Design Accreditation) kriterleri göz önünde bulundurularak ele alınmaktadır. Öte yandan, kurumların izlencelerinden genel olarak derslerin temel bilgi paketlerine ulaşılmaktayken, uygulamalara yönelik verilere ulaşamaması nedeniyle bu sorgulama, ulusal literatürde yer alan ve iç mimarlık/iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümlerinde ilk yıl tasarım stüdyolarında izlenen yöntemlere yer veren araştırmalar üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada örneklem alanı olarak ilk yıl tasarım stüdyolarının seçilme nedeni, tüm tasarım stüdyoları arasında öğrencilerin yaratıcı, eleştirel ve çok boyutlu düşünce ile karşılaştığı ilk ortam olmasıdır. Bununla birlikte, ilk yıldan başlayarak son yıla dek devam eden tasarım stüdyoları arasında, mimari düşünme, stüdyo kültürü ve tasarlama eylemi ile tanışılan bu ortamlar, tasarım pratiğinin öğrenilebildiği en temel dersler olarak öne çıkmaktadır (Arıdağ ve Aslan, 2012; Cantürk Akyıldız, 2020; Sıkıca vd., 2006). İlk yıl tasarım stüdyosunun taşıdığı bu önem sebebiyle, stüdyoda gerçekleştirilen yöntemlerin sorgulanarak nasıl daha verimli bir öğrenme ortamı haline getirebileceğinin tartışılması gerekliliği de (Cantürk Akyıldız, 2020), bu çalışmanın oluşturulma kaygısını desteklemektedir. Çalışmayı destekleyen bir diğer görüş ise, ilk yıl tasarım stüdyosunun nasıl kurgulandığının, ilk ve en önemli tasarım problemi olarak ele alınması gerektiğidir (Özorhon vd., 2016).

Alanda yer alan ve ilk yıl tasarım stüdyosunda yöntem konusunda gerçekleştirilen çalışmalara göre; Bozkurt ve Yorulmuş (2021), yaratıcı drama eğitim yönteminin temel tasarım stüdyolarına entegre edilmesiyle olası katkılarını değerlendirmiştir. Bir diğer çalışmada ise Onur ve Zorlu (2017), tarihsel süreçte tasarım eğitiminde faydalanan yaygın metotlar ve modelleri, yaratıcılıkla ilişkisi yönüyle farklı parametrelerle ele almıştır. Benzer şekilde, Arıdağ ve Aslan (2012) da ilk yıl tasarım stüdyosunda yaratıcı drama etkinliklerinden temellenerek oluşturulan öğretim yönteminin tasarım becerisi ve yaratıcı düşünce üzerindeki etkilerinin belirlenmesine yönelik bir sorgulama gerçekleştirmiştir. Bu durum, literatürde ilk yıl tasarım stüdyolarında yöntem yaklaşımlarına yönelik sorgulamaların genellikle yaratıcılık yönüyle ele alındığını göstermektedir. Bu çalışma ise konuya daha geniş bir perspektiften yaklaşarak, ilk yıl tasarım stüdyolarında uygulanan mevcut yöntemlerin kazanımlarını ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu kazanımların genel bir çerçevesini çizebilmek adına CIDA kriterlerinden faydalanarak konuya bir bakış sunulmaktadır. Bu yönüyle çalışma,

İç Mimarlık/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı ilk yıl tasarım stüdyolarında faydalanan yöntemlerin genel bir değerlendirmesini sunması ve bu yöntemlere yönelik bir veri havuzu oluşturması bakımından alana katkı sağlayıcı olacaktır. Öte yandan, çalışma ile yöntem-kazanım ilişkisinin okunabileceği bir kaynak ortaya konması, ders planlamalarında hedeflenen yetilere yönelik ne tür uygulamalar yapılabileceği konusunda da yol gösterici olacaktır.

Yöntem

Bu araştırmanın verileri, literatür okuması ile ulusal veri tabanlarından elde edilmiştir. Konuyla doğrudan ilişkili başlıklara ulaşabilmek amacıyla, DergiPark ve Google Akademik veri tabanları üzerinden, “ilk yıl tasarım stüdyosu”, “tasarım stüdyosu 1”, “tasarım stüdyosunda yöntem”, “temel tasarım eğitimi”, “temel tasarım stüdyosu” anahtar kelimeleri ile Mart 2024-Haziran 2025 tarihleri arasında aramalar gerçekleştirilmiştir. Daha geniş veriye erişebilmek adına ilgili anahtar kelimelerin İngilizce karşılıklarından da faydalanılarak taramalar yapılmıştır. Ulusal çerçevede kaynaklara ulaşmak hedeflendiği için elde edilen çalışmalar ilgili kısıtlamaya uyma durumuna göre elenmiştir.

Çalışmada, İç Mimarlık/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Alanında, ilk yıl tasarım stüdyolarında izlenen yöntemler ve bu yöntemlerin performanslarının sorgulanması amaçlandığı için, ulaşılan örnekler bu bölümlerden herhangi birinde gerçekleştirilmiş olma durumuna göre çalışmaya dâhil edilmiştir. Pandemi döneminde gerçekleştirilen çalışmalar, Türkiye dışında bir kurumda gerçekleştirilen çalışmalar, çalıştay şeklinde uygulanan kısa süreli örnekler ve tez çalışmaları kapsam dışı bırakılmıştır.

Kurumların akademik bilgi paketi sayfaları üzerinden stüdyo ortamlarında gerçekleştirilen öğretim yöntemlerine ulaşmak mümkün olmadığından, çalışma ulusal literatürde yer alan ve ilk yıl tasarım stüdyosunda gerçekleştirilen uygulamaları kapsayan araştırmalar üzerinden kurgulanmıştır. Bu nedenle çalışmaya dahil edilen örneklerdeki yöntemler, makalelerde belirtilen tarihlerde gerçekleştirilen stüdyo içeriklerine referans vermekte olup, bu durum çalışmanın kısıtlılığını oluşturmaktadır.

Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılarak bilgi oluşturulması hedeflenmiş, literatürde konuya yönelik kaynakların taranmasıyla elde edilen veriler sınırlandırılmıştır. Bu veriler, içerik analizi yöntemlerinden doküman analizi tekniğiyle (Seggie ve Akbulut Yıldırım, 2021) sentezlenmiş ve anlamlı bir bilgi seti oluşturulmuştur. Oluşturulan bilgi seti, bulgular bölümünde tablolar aracılığıyla ifade edilmiş ve açıklanmıştır. İç mimarlıkta ilk yıl tasarım stüdyosu yöntemlerinin kazanımlar yönüyle incelenmesini amaçlayan çalışmada, bu inceleme CIDA akreditasyon kriterleriyle ilişkilendirilerek gerçekleştirilmiştir.

CIDA tarafından tanımlanan söz konusu kriterler, dört yıllık eğitimin öğrencilere kazandırması hedeflenen gerekliliklere yönelik olduğu için, çalışmada ilk yıl tasarım stüdyosuyla ilişkili olabilecek başlıklar üzerinden değerlendirmeler gerçekleştirilmiştir. Buna göre, 16 madde arasından ilk üç standart program kimliği ve bağlamıyla ilişkili olduğu için değerlendirmeye dahil edilmemiştir. Diğer başlıklardan; Standart 4: Küresel Bağlam, Standart 6: İş Uygulamaları ve Küresellik, Standart 7: İnsan Odaklı Tasarım, Standart 10: Tarih, Standart 12: Işık ve Renk, Standart 13: Ürünler ve Malzemeler, Standart 14: Çevresel Sistemler ve İnsan Refahı, Standart 15: Yapı ve son olarak Standart 16: Yönetmelikler ve Yönergeler, ilk yıl tasarım stüdyosunun amaçlarını aşan ve daha çok ilerleyen yıllardaki

derslerle ilişkilendirilebilecek ölçütler barındırdığı için değerlendirme dışı bırakılmıştır. Bu çalışma kapsamında değerlendirmeler ise, Standart 5: İş birliği, Standart 8: Tasarım süreci, Standart 9: İletişim, Standart 11: Tasarım ilkeleri ve öğeleri üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Kuramsal Çerçeve

Yöntem terimi, yunanca kökenli “methodus” kelimesinden gelmektedir. En geniş tanımıyla yöntem, gerçeğe götüren yoldur. Yöntem kelimesiyle ilişkilendirilebilecek nitelikler barındıran teknik, taktik ve ilke gibi terimler de öğretim yöntemleri içinde ele alınabilmektedir. Bir başka deyişle yöntem, amaca giden en kısa yol ya da öğrenenlere bilgi ve tutum kazandıran, alışkanlık ve becerilerini geliştirmelerini sağlayan düzenli görevler bütünü şeklinde tanımlanmaktadır. Yöntem olgusu, içerikten bağımsız ele alınamayacağı gibi, belirli hedeflere ulaşmak için içeriğin verimli olarak planlanması ve kullanılmasından oluşmaktadır (Çelikkaya, 1997; Demirel, 1992’den aktaran Aypek Arslan, 2012). Meslekle ilgili pratik, somutlaşmış ve deneyimsel bilme yollarının önem arz ettiği tasarım eğitiminde, tasarlama yöntemleri bu deneyimsel bilme yolları ve sürecini kolaylaştırmada kritik rol oynamaktadır. Yöntemler aracılığıyla öğrencilere tasarlama metodlarının pratik kullanımı ve bu kullanımı sorgulayarak tasarım eylemine yönelik davranış ve zihniyet geliştirmeleri öğretilmektedir. Öte yandan, öğrencilerin değişen sonuçları ve deneyimleri sebebiyle, öğretim aracı olarak tasarım yöntemlerinin etkinliği birçok yazar tarafından sorgulanmıştır (Curry, 2014’ten aktaran Lavrsen vd., 2025).

Tasarlama yöntemleri, mimari tasarım eğitiminde tasarımın öğretilmesine faydalanan araçlardır. Ancak tasarımın nasıl öğretileceği farklı eğitmenler için farklı anlamlar taşımaktadır. Bu durum, farklı okullarda stüdyo öğretiminde içerik ve yöntem çeşitliliğini beraberinde getirmektedir (Ledewitz, 1985). Günümüz mimari tasarım eğitimi stüdyolarında verilen proje içerikleri, pek çok farklı konu ve tasarım problemi üzerinden ele alınmakta; farklı yöntemler, çeşitli araçlar ve değişken ortamlardan faydalanılarak sunulmaktadır (Kurt Çavuş ve Kaptan, 2022). Bu ortamlarda odak, öğretilmesi gereken yerine öğrenilmesi gereken üzerinden şekillenmektedir. Öğrenme süreçlerinde uygulanan aktarım yöntemleri ve kullanılan gereçler, içinde bulunulan durumlara göre farklı öğretiler barındırmaktadır (Sarıoğlu Erdoğan, 2016’dan aktaran Yazar vd., 2022). Bu nedenle, geleneksel tasarlama yöntemleri, kullanıcı ve uygulayıcı için sonuç çizimleri ortaya koyulmasıyla sonuç biçime karar verme üzerine şekillenmekteyken; yeni yöntem yaklaşımları, tasarım içeriğine tesir eden diğer amaçları tespit ederek tasarımı yönlendirmek üzerine kurgulanmaktadır (Koçkan, 2012).

Dolayısıyla günümüz anlayışında, stüdyo ortamlarındaki tasarım etkinliğinin çıktısı, yalnızca iyi bir tasarım ürünü ortaya koymakla kalmayıp, tasarlama eyleminin nasıl gerçekleştirildiğine yönelik bir davranış biçiminin kazandırılmasını da içermektedir. Bu doğrultuda, tasarım okullarında tasarım eğitiminin nasıl verildiği ve nasıl verilmesi gerektiğine ilişkin sorgulamalar giderek önem kazanmaktadır (Arıdağ, 2006). Bu sorgulamalar, genellikle farklı seviyelerdeki tasarım stüdyoları üzerinden gerçekleştirilmektedir. Çünkü eğitmen-öğrenen iletişimi, yapılan-verilen çalışmalar esnasında sürdürülmesi yönüyle diğer disiplinlerden farklılaşan mimari tasarım eğitiminde başlangıçtan bitime kadar süreçte eğitim, yine diğer disiplinlerden farklılaşarak stüdyo adı verilen ortamlarda, eğitmen ve öğrenenin karşılıklı etkileşimiyle gerçekleşmektedir (Aslan ve Fakıbaşa Dedeoğlu, 2019). Bu nedenle, tasarım eğitimi bağlamında öğrenenlerin kendilerini en iyi şekilde ifade ettiği ortamlar,

eğitimin odak noktası olarak görülen tasarım stüdyoları olmuştur. Schön (1984) tarafından da belirtildiği üzere, mimarlık ve tasarım alanında eğitim programlarında en önemli ders, öğrencinin yaratıcılığını ortaya koyduğu tasarım stüdyoları olarak görülmektedir. Bir diğer çalışma tasarım stüdyolarını, ilgili eğitimi alan öğrencilerin en çok vakit geçirdiği ve tasarlama yöntemlerini öğrendiği ortamlar olarak tanımlamaktadır (Shoshi ve Oxman, 2000'den aktaran Adıgüzel Özbek ve Usta, 2018). Bu noktada tasarım stüdyosunun taşıdığı kritik önem, öğrencilerin edindikleri teorik ve pratik bilgileri yaratıcılıklarını da kullanarak bir tasarım modelinin temsiline dönüştürmeyi öğrendikleri tek yer olmasından kaynaklanmaktadır (Cantürk Akyıldız, 2020).

Tasarım stüdyosu, profesyonel tasarıma yönelik uygulamaları barındırdığı ve programlarda en fazla kredi saatini işgal ettiği için, Mimarlık ve İç Mimarlık programlarının çekirdeğini oluşturmaktadır (Anthony, 1991'den aktaran Cho, 2017). Bu ortamlarda öğrenci performansı, tasarım stüdyosunda dersin öğrenme hedeflerine göre öğrencilerin tasarım süreci ve çıktıların değerlendirilmesi ile ölçülmektedir (Cho, 2013). Tasarım stüdyolarında izlenen yöntemlerin performansını belirlemeyi hedefleyen bu çalışmada da yöntem performansı benzer bir yaklaşımla ders öğrenme hedeflerinin akreditasyon kriterlerine cevap verme potansiyeli üzerinden değerlendirilmektedir.

Tasarım bilgisinin üretildiği yer olan stüdyolar, eğitim müfredatının en yüklü dersi konumundadır. Dört yıllık müfredatta her dönemde yer bulan stüdyo yapılanmaları, yatay ve düşey olmak üzere iki farklı eksende kurgulanmaktadır. Bu doğrultuda ilk yıldan son yıla kadar uzanan stüdyolardan her biri, öğrenenlerin tasarım alanında edindiği bilgileri devam eden yıllara aktarabileceği şekilde, içerik yönüyle düşey eksende giderek yoğunlaşmaktadır. Yatay eksen ise her yılın stüdyo içeriği, yardımcı ve kuramsal derslerle desteklenmektedir. Mekan özelinde tasarım eğitimi veren kurumlarda, öğrencinin bu ortamla ilk karşılaşması ise temel tasarım stüdyoları ya da farklı adlandırmalarla yer aldığı üzere ilk yıl tasarım stüdyoları üzerinden gerçekleşmektedir (Aslan ve Fakıbaşa Dedeoğlu, 2019).

Bu nedenle, ilk yıl tasarım stüdyoları öğrenme ve bilgi oluşturma için başlangıç noktası olarak ele alınmaktadır (Durmuş Öztürk, 2020). Dolayısıyla birinci sınıf tasarım stüdyosu, sonraki stüdyolarda tasarım öğrenimini geliştirmede pragmatik ve etkili olabileceği için daha fazla ilgiyi hak etmektedir (Temple, 2010). Kahraman'ın (2022) ifade ettiği üzere, ilk yıl tasarım stüdyoları, öğrencinin daha önce almış olduğu eğitim sisteminden farklılaşması sebebiyle zorlayıcıdır. Bu sebeple, ilk yıl ilk dönem tasarım eğitimi diğer dönemlerden ayrılmakta ve bu ortamlar için geliştirilecek modeller üzerinde daha çok durulması gerekmektedir. Öte yandan, bu ortamlarda uygulanan yöntemler garanti sonuçlar vadetmekten ziyade deneysel nitelik taşımaktadır (Belgin Dikmen, 2011). Bu durum, geliştirilen modellere rağmen, yaratıcılık ve tasarıma giden yolda her öğrenciye uyabilecek ve başarıya götürebilecek tek bir yöntemin olmaması sorununu beraberinde getirmektedir.

Farklı bir bağlamda ele alındığında, tasarım stüdyosunun barındırdığı yaratıcı ve sanatsal boyutu, ayrıca bu öğrenme ortamındaki öğrenenlerin algı seviyelerindeki farklılıklar, tek bir çözüm yerine sonsuz sayıda çözümü beraberinde getirmektedir. Bu durum, mekan tasarımına yönelik alanlarda ilk yıl stüdyolarının çeşitlenen yöntemlerden faydalanılarak verilmesine neden olmaktadır. Öte yandan, ilk yıl tasarım stüdyoları, mimarlık eğitiminin stüdyo ve okulla sınırlı olmadığının yaşam boyu öğrenmenin gerekliliğini vurgulayan mekanlardır. Bu nedenle, eğitimde kalitenin artırılması ve uluslararası ortamlara

taşınabilmesi için bu ortamlarda verilen eğitimin sorgulanması gerekmektedir (Belgin Dikmen, 2011).

İlk yıl tasarım stüdyolarında yöntem yaklaşımlarına yönelik bu durumlar hem çeşitliliği sağlamakta hem de literatürde değinildiği üzere yöntemlerin sorgulanması gerekliliğini beraberinde getirmektedir. Bu çalışmada yöntemlerin sorgulanması, kazanımlar üzerinden gerçekleştirilmektedir. Söz konusu kazanımlar, genel bir çerçeve tanımlıyor olması, ders içeriği değerlendirmeye uygun olması ve ilk yıl tasarım stüdyolarına yönelik başlıkları içermesi nedeniyle CIDA akreditasyon kriterlerinden faydalanılarak değerlendirilmektedir.

Farklı kurumlarda sürdürülen eğitimi izleyebilme ve eğitim kalitesini iyileştirmeye yönelik, farklı ülkelerde çeşitli akreditasyon kuruluşları bulunmaktadır. Bu kuruluşlara; Avrupa'da ECIA (European Council of Interior Architects-Avrupa İç Mimarlar Konseyi), Amerika Birleşik Devletleri'nde CIDA (The Council for Interior Design Accreditation-İç Tasarım Akreditasyon Konseyi) ve Türkiye'de TYÇ (Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi) ile TAPLAK (Tasarım Planlama Akreditasyon Derneği) örnek verilebilir.

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ), Türkiye'deki ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim seviyelerinde eğitim ve öğretim programları ile diğer öğrenme yollarıyla kazanılan tüm yeterlilikleri kapsayacak şekilde, yeterliliklerin sınıflandırılmasını sağlayan bütünlük bir yapı olarak tasarlanmıştır. Bu kapsamda TYÇ, Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) sorumluluğundaki yeterlilikler, Millî Eğitim Bakanlığının (MEB) sorumluluğundaki yeterlilikler ve Yükseköğretim Kurulu (YÖK) koordinasyonunda sunulan yükseköğretim yeterlilikleri başta olmak üzere, diğer sorumlu kurumların yeterliliklerini de içermektedir. TYÇ bünyesinde, MEB ve MYK'nın yeterlilik sistemleriyle birlikte Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ) de yer almaktadır (Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, 2025).

TYÇ, yeterlilikleri okul öncesi seviyeden doktora seviyesine kadar sekiz farklı seviye üzerinden sınıflandırmaktadır. Bu seviyeler, herhangi bir öğrenme alanı dikkate alınmadan belirlenmekte ve her seviye bilgi, beceri ve yetkinlikler açısından öğrenme kazanımlarına ilişkin tanımlamalar içermektedir (Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, 2025).

Akreditasyon süreçleri ile ilişkilendirilebilecek bir diğer kurum olan Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK), yükseköğretim seviyesindeki kurumların eğitim-öğretim, araştırma faaliyetleri ve idari hizmet kalitelerini değerlendiren bir yapıdır. YÖKAK'ın görevi, Türkiye'deki üniversitelerde iç kalite güvencesi sistemlerini geliştirmek, kurumsal dış değerlendirme ve akreditasyon süreçlerini yürütmek olarak tanımlanmaktadır. YÖKAK, Kurumsal Akreditasyon Programı (KAP) adı verilen bir program kapsamında, yükseköğretim kurumlarındaki kalite güvencesi, eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme, toplumsal katkı ve yönetim sistemi süreçlerinin değerlendirilmesini sağlayan bir dış değerlendirme yöntemi sunmaktadır. Bu program, belirli kriterler doğrultusunda kurumların kalite güvence sistemlerini değerlendirerek başarılı bulunan kurumlara belirli süreyle akreditasyon vermektedir. YÖKAK'ın akreditasyon kuruluşlarıyla ilişkisi ele alındığında, YÖKAK'ın hem kurumları hem de akreditasyon kuruluşlarını değerlendirip tescil ettiği söylenebilir. Bu doğrultuda, bahsi geçen kuruluşlar program bazında akreditasyon yaparken, YÖKAK kurum bazında akreditasyon süreçlerini yürütmektedir (Yükseköğretim Kalite Kurulu, 2025).

YÖKAK tarafından desteklenen akreditasyon kuruluşlarından biri olan Tasarım ve Planlama Akreditasyon Derneği (TAPLAK),

Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde planlama ve tasarım alanlarında faaliyet gösteren eğitim öğretim programlarına yönelik akreditasyon çalışmaları yürütmektedir. İç mimarlık alanıyla doğrudan ilişkili olan İç Mimarlık Akreditasyon Kurulu (IMEPAK) da TAPLAK bünyesinde faaliyet göstermektedir. İç Mimarlık/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı programlarının akreditasyonuna yönelik çeşitli maddeler içeren IMEPAK yönetmeliği, CIDA gibi uluslararası akreditasyon kurumlarının yönetmeliklerinden hareketle oluşturulmuştur. Bu nedenle, CIDA ile benzer başlık ve içeriklerde maddeler barındırmaktadır (TAPLAK Tasarım ve Planlama Akreditasyon Derneği, 2025).

Özetle, bu kuruluşlar arasından TYÇ'nin yaklaşımı, bilgi, yetkinlik ve beceriler bağlamında temel düzeyde meslekleri sınıflandırmaya yöneliktir. Tanımlanan ölçütlerde, mesleklerin uzmanlaşma alanları ve bunun paralelindeki yeterlilikler ele alınmamaktadır (Erkan, 2024). TAPLAK da benzer bir sınıflandırma sunmakla birlikte, iç mimarlık eğitimine özel bir yaklaşım olan IMEPAK'ı barındırmaktadır (Torun ve Sipahi, 2021). Bu yaklaşımdaki kriterler ise CIDA gibi uluslararası ajanslardan temellendirilerek oluşturulmuştur. ECIA, eğitim programlarının değerlendirilmesine uygun olmayan genel bir çerçeve tanımlamaktadır. Buna karşılık CIDA, hem mesleki sorumlulukları geniş olarak kapsamakta hem de eğitim programları değerlendirmesinin yapılabileceği nitelikleri barındırmaktadır (Aşkın, 2020). Bu nedenle, eğitim programlarına yönelik değerlendirmeler CIDA ölçütlerine göre yapılmaktadır (Özsavaş ve Güler, 2012).

CIDA (The Council for Interior Design Accreditation) İç Tasarım Akreditasyonu Konseyi Standartları

CIDA, Amerika Birleşik Devletleri'nde uluslararası kolejlere ve üniversitelere yönelik iç tasarım/içmimarlık eğitim programlarını akredite eden bir kuruluş olarak faaliyet göstermektedir. Bu organizasyon, iç mimarların eğitimi için kalite standartlarını belirleme ve geliştirme, ayrıca eğitim programlarının akredite olma konusunda destekleyerek iç mimarlık mesleğinin zenginleşmesini hedeflemektedir (CIDA Council for Interior Design Accreditation, 2025).

CIDA tarafından belirlenen Profesyonel Standartlar, program kimliğini ve bağlamı ile iç tasarım pratiği için bilgi edinme ve uygulamayı kapsayan iki bölüme ayrılmıştır. Her standart, belirli öğrenme ve/veya program beklentilerini ortaya koymaktadır. Bu standartlardan Bölüm I. Program Kimliği ve Bağlamı başlığında yer alan; Standart 1. Program Kimliği ve Müfredat, Standart 2: Fakülte ve Yönetim Bilimleri ve Standart 3: Öğrenme Ortamları ve Kaynakları, programların idari yapılanması ve fiziksel koşullarına yönelik olması sebebiyle çalışmada değerlendirmeye dahil edilmemiştir.

İkinci kısım olan Bilgi Edinme ve Uygulama başlığı altındaki Standart 4-16, kılavuzda müfredat, öğretim yöntemleri, öğrenme deneyimleri, program beklentilerini değerlendirmek için kaynaklar (CIDA, 2025) olarak belirtilmektedir. Bu nedenle, çalışmada yöntem performanslarının değerlendirilmesi de bu başlıklar üzerinden gerçekleştirilecektir. Bu bölümde yer alan standartlar ve detayları ise şu şekildedir:

Standart 4. Küresel Bağlam: İç mimarlar küresel bir bakış açısına sahiptir ve çalışmalarında kültürel, sosyal ve ekonomik bağlamları göz önünde bulundururlar.

Standart 5. İş birliği: Bu standart, mezunların ekipler halinde çalışabilmelerini ve bütünleşmiş tasarım uygulamalarının önemini anlamalarını sağlar. Bu standarda göre öğrenci öğrenme beklentileri;

a) Bir iç ortamın yaratılmasında birden fazla disiplin ve paydaşın yer aldığı bilincinde olmak,

b) Bir tasarımdan etkilenen nüfus ve topluluklarla iş birliği yapmak, ihtiyaçları anlamak ve güven oluşturma'nın önemi,

c) Müttetik disiplinlerin üyeleriyle etkili bir şekilde iletişim kurmak için gerekli terminoloji ve dile sahip olmak,

d) Yapılı çevre disiplinleri için problem çözme sürecine özgü teknoloji tabanlı iş birliği yöntemleri,

e) Ekip iş birliğinin dinamikleri, ekip sorumluluklarının dağılımı ve yapısını anlamak,

f) Tasarım çözümleri geliştirmede birden fazla disiplin, paydaş ve müşteri tarafından bilgilendirilen ortamlar yaratma becerisini göstermek konusunda farkındalık kazanılması şeklindedir.

Standart 6. İş Uygulamaları ve Profesyonellik: Bu standart, mezunların geçerli uygulama standartlarını anlamalarını, etik ve tasarım sorumluluğunu etkileyen karşılıklı ilişkilerin farkında olmalarını sağlar. Ayrıca mezunların çeşitli profesyonel çalışma ortamlarına katkı sunmaya hazır olmalarını hedefler.

Standart 7. İnsan Odaklı Tasarım: Bu standart, mezunların insanı merkeze alan tasarım teorilerini anlamalarını ve kullanıcı ihtiyaçlarına uygun yanıt geliştirebilmelerini sağlar. Mezunlar, sağlık ve refahı teşvik etmek amacıyla çeşitli paydaşlardan ve kaynaklardan gelen bilgileri tanımlama, analiz etme ve uygulama becerilerini kazanır.

Standart 8. Tasarım Süreci: Bu standardın amacı, mezunların tasarım sorularını uygun bir şekilde çerçeveleyebilmeleri için sorgulama, veri toplama, analiz tekniklerini kullanabilmelerini sağlamaktır. Bu doğrultuda öğrenci öğrenme beklentileri;

a) Tasarım sürecince mekan planlama tekniklerini uygulayabilme,

b) Giderek karmaşılaşan tasarım problemlerini çözebilme,

c) Bir tasarım çözümüyle ilgili bağlamsal öğelerin karşılıklı ilişkisini ve kullanıcı(lar) üzerindeki olası etkiyi göz önünde bulundurma,

d) Kanıta dayalı tasarım çözümleri üretmek için bilgileri sentezleme,

e) Tasarım kavramlarını veya çözümlerini bilgilendirmek için emsalleri kullanma,

f) Birden fazla fikri keşfetmek ve yinelemek,

g) Yaratıcı ve etkili çözümler tasarlamak,

h) Ön tasarım, şematik tasarım, nitel ve nicel programlama gibi süreçleri yürütmek,

i) Tasarım çözümlerini etkileyen bilgi ve araştırmaların uygunluğu ve güvenilirliğini değerlendirmenin önemini kavrama, kazanımlarının elde edilmesi şeklindedir.

Standart 9. İletişim: Bu standart, mezunların görsel ve sözlü olarak ilgi çekici sunumlar gerçekleştirerek etkili iletişim kurmalarını hedefler. Bu doğrultuda öğrenci öğrenme beklentileri;

a) Verileri ve araştırmaları yorumlamak ve iletmek,

b) Fikirlerini ve gerekçelerini sözlü iletişimde ifade etmek,

c) Yazılı iletişimde fikirlerini ve gerekçelerini ifade etmek,

d) Tasarım sürecinde üretilen fikirler ve gerekçelerini görsel medya (fikir çizimleri ve eskizler) aracılığıyla ifade etmek,

e) Çeşitli amaçlara ve hedef kitlelere uygun farklı teknolojiler ve çeşitli görsel iletişim yöntemleri kullanarak proje çözümlerini ifade etmek, şeklindedir.

Standart 10. Tarih: İçmimarlar, sanat tarihi, dekoratif sanatlar, mimari ve iç mekan hakkında bilgi sahibidir. Bu standart, mezunların tasarım çözümlerinde kullanabilmeleri için tasarım tarihi konusunda bilgi sahibi olmalarını sağlar.

Standart 11. Tasarım Öğeleri ve İlkeleri: Bu standart, mezunların estetik, işlevsel ve yaratıcı çözümler planlamak ve oluşturmak için tasarım öğeleri ve ilkelerini uygulayabilmelerini sağlar. Bu standarda göre öğrenci öğrenme beklentileri;

a) Mekânsal tanım ve organizasyon da dahil olmak üzere tasarımın ve ilgili teorilerin unsurlarını ve ilkelerini anlama,

b) Çeşitli medyaları kullanarak tasarım çözümlerini keşfetme becerisini gösterme,

c) İki boyutlu tasarım çözümleri oluşturmak,

d) Üç boyutlu tasarım çözümleri oluşturmak, şeklinde tanımlanmıştır.

Standart 12. Işık ve Renk: İçmimarlar, çevresel etki ve insan refahı ile ilgili olarak ışık ve renk teori ve ilkelerini etkin bir şekilde uygulayarak.

Standart 13. Ürünler ve Malzemeler: İçmimarlar, mobilyaları, ürünleri, malzemeleri ve kaplamaları bütünleştiren tasarım çözümleri yaratırlar. Bu standart, mezunların üretilen ürünleri ve özel tasarım öğelerini bir tasarım çözümüne uygun şekilde seçmek ve uygulamak için gereken bilgi ve becerilere sahip olmalarını sağlar.

Standart 14. Çevresel Sistemler ve İnsan Refahı: İçmimarlar, insan refahı ve çevresel etkiyle ilgili olarak termal konfor, akustik, sıhhi tesisat sistemleri, iç mekan hava kalitesi ve atık yönetimi gibi ilkeleri kullanır.

Standart 15. Yapı: İçmimarlar, iç konstrüksiyonu ve temel bina inşaatı ve sistemleri ile olan ilişkisini anlarlar.

Standart 16. Yönetmelikler ve Yönergeler: İçmimarlar, iç mekanlardaki insan deneyimini etkileyen standartları, yasaları, kodları ve yönergeleri uygular (CIDA, 2025).

Örnekler

Örnek 1:

Gerçekleştirildiği üniversite/Bölüm:	Selçuk Üniversitesi/İç Mimarlık Bölümü
Yıl-Dönem:	2021-2022 - 2. Dönem
Çalışma süresi-kurgusu:	14 hafta süreli tek proje

Selçuk Üniversitesi, İç Mimarlık Bölümü Temel Tasarım Stüdyosunda 2021-2022 yılında izlenen yöntemi kapsayan çalışmada, soyut kavramların üç boyutlu algıya dönüştürülmesini hedefleyen bir program uygulanmıştır. Bu programda dokuz kare ızgara tekniğinden yararlanılmıştır. Öğrencilerde soyutlama, soyut kavramdan somut mekana ulaşma, analitik düşünme ve problem çözme gibi kazanımların geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Dört aşamadan oluşan sürecin ilk aşamasında Gestalt ilkelerine yönelik teorik anlatımlarda bulunulmuş, öğrencilerden ulusal/uluslararası ölçekte bir inşaat firması araştırmaları

istenmiş ve seçtikleri firmanın marka kimliği ile örtüşen 3 soyut kavram belirmeleri beklenmiştir. Belirlenen soyut kavramların çizgi ögesini kullanarak iki boyutta ifade edilmesi, ardından 9 kare ızgara tekniğiyle kavramların çizgisel ifadelerinin 3x3 cm ölçülerinde 9 adet kare ızgaraya aktarılması istenmiştir. Çizgisel çalışmaların mekana dönüştürülmesi sürecinde kompozisyonun kapalı, yarı açık ve açık alan olarak kurgulanması istenmiştir. Son aşamada öğrencilerden, oluşturdukları mekanda uygun alanlara karşılama, sergileme ve bekleme birimleri yerleştirerek mekânı bir sergi standına dönüştürmeleri beklenmiştir (Resim 1). Bu süreç aracılığıyla, öğrencilerin probleme dayalı tasarım girdilerinden temellenen mekan kurgularının oluşumunda araştırmayı, geliştirmeyi ve çözüm üretmeyi öğrenmeleri hedeflenmiştir (Yurtgün ve Çınar, 2023).

Resim 1.

Örnek 1'de yer alan çalışmalar (Yurtgün ve Çınar, 2023, s. 295)

COMPANY	KEY WORDS	LINE STUDIES	SPACE ORGANIZATION	RESULT PRODUCTS
Legrand	-Privacy -Trust -Development			
Şişecam	-Fragile -Permeable -Clearness			
Hologram Plus	-Energy -Dynamic -Harmony			

Örnek 2:

Gerçekleştirildiği üniversite/Bölüm:	Haliç Üniversitesi/İç Mimarlık Bölümü
Yıl-Dönem:	2018-2019 - 1.Dönem
Çalışma süresi-kurgusu:	- / 3 farklı proje

Ünver (2021) tarafından gerçekleştirilen araştırmaya göre, Temel Tasarım Stüdyosu I kurgusunda beden-mekan ilişkisi; beden ve hareket, beden manipülasyonu ve yerleştirme olmak üzere üç aşamalı bir çalışma dizgesiyle ele alınmaktadır (Tablo 1). Beden ve hareket temalı ilk uygulamada, öğrencilerden bedenleriyle oluşturdukları hareketleri fotoğraflamaları beklenmiş; böylelikle beden hareket kabiliyeti yanı sıra eklem, uzantılar, sabit, hareketli ya da esnek bölümler gibi fiziksel özelliklerinin farkına varmaları hedeflenmiştir. Bu aşamanın devamında öğrencilerden, fotoğrafladıkları hareket dizisini soyutlayarak iki boyutlu eskizlere dönüştürmeleri, ardından bu eskizleri üçüncü boyutta maketlerle ifade etmeleri beklenmiştir. Böylece öğrencilerin soyutlama, görsel ifade, soyut düşünme, üç boyutlu düşünme ve modelleme becerilerinin gelişmesi amaçlanmıştır.

Beden Manipülasyonu başlıklı ikinci uygulamada ise öğrencilerin bedenlerine manipülatif müdahalelerde bulunmaları istenmiştir. Bu süreçte, beden hangi fiziksel eylemleri gerçekleştirebildiği, hangi duyuşsal özelliklerini yitirdiği veya kazandığı üzerine etkileşimli bir tartışma ortamı oluşturulmuş; beden sınırları ve sınırsızlıklarının, duyuşsal ve fiziksel kabiliyetlerinin keşfi amaçlanmıştır.

Son uygulama olan Yerleştirme aşamasında, öğrencilerde beden ve mekanın ayrı düşünülmemeyeceği bilgisini oluşturmak hedeflenmiştir. Bu amaç doğrultusunda, öğrencilerin ortak olarak

deneyimledikleri üniversite kampüsündeki mekânlar üzerine tartışmaları sağlanmıştır. Gruplara ayrılan öğrenciler belirlenen kampüs alanlarıyla eşleştirilmiş; her bir grubun, gözlemledikleri mekânlara ilişkin fiziksel, dokunsal, işitsel ve görsel özellikler, kullanıcı yoğunluğu, dolaşım ve beden hareketi gibi unsurları

analiz etmeleri beklenmiştir. Bu analizlerin ardından öğrenciler, elde ettikleri çıkarımları iki boyutlu çizimlerle temsil etmişlerdir. Son aşamada ise, her grup üretilen eskiz alternatiflerinden birini seçmiş ve seçilen tasarımı 1/2 ölçekte ilgili mekâna uygulamıştır.

Tablo 1.
Örnek 2’de yer alan çalışmalar (Ünver, 2021: s.358-361)

Beden ve hareket (1)	Beden manipülasyonu(2)	Yerleştirme (3)

Örnek 3:

Gerçekleştirildiği üniversite/Bölüm:	Gedik Üniversitesi/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü
Yıl-Dönem:	- /1.Dönem
Çalışma süresi-kurgusu:	14 hafta süreli tek proje

Resim 2’de yer aldığı üzere, İstanbul Gedik Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü Temel Tasarım I ders kurgusu üzerinden şekillenen çalışmada, öğrencilerden sınırlandırılan bir düzlem üzerinde belirledikleri temel geometrik formlarla iki boyutlu kompozisyonlar oluşturmaları beklenmiştir. Öğrencilerin, oluşturdukları kompozisyonda tercih ettikleri geometrileri Wong’un tanımladığı “eksilme”, “kesişme” ve “temas etme” gibi başlıklarla ilişkilendirmeleri ve bu kararlarını temel geometrik biçim kombinasyonlarıyla bağdaştırarak sunmaları beklenmiştir. Son aşamada öğrencilerden, kurguladıkları kompozisyonu seçtikleri temel tasarım ilkeleri doğrultusunda sistemli hale getirmeleri beklenmiş ve ortaya çıkan ürünler; mekânsal organizasyon, tasarım ilkeleri, renk tercihi gibi parametreler yönüyle değerlendirilmiştir (Özsırkıntı Kasap ve Türkmen, 2018a).

Resim 2.
Örnek 2’de yer alan çalışmalar (Özsırkıntı Kasap ve Türkmen, 2018a, s.161)

TEMEL GEOMETRİK FORM SEÇİMİ	YÜZEYSEL BİÇİM İLİŞKİSİ	HACİME GEÇİŞ ÇALIŞMASI
KARE + KARE 		
DAİRE + DAİRE 		

Örnek 4:

Gerçekleştirildiği üniversite/Bölüm:	Gedik Üniversitesi/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü
Yıl-Dönem:	2018-2019 /2.Dönem
Çalışma süresi-kurgusu:	14 hafta süreli tek proje

Tasarım stüdyolarında disiplinler arası müdahalelerin yaratıcı üretim süreçlerine katkı sağlayabileceği düşüncesinden hareketle kurgulanan çalışmada, öğrencilerden biyomimikri disiplini farklı ölçeklerde temsil edebilecek organik bir form belirlemeleri ve bu formu tasarım sürecinde kullanabilecekleri bir modüle dönüştürmeleri beklenmiştir. Seçilen organik referanslar daha sonra soyutlanarak asal geometrilere indirgenmiş, soyutlama sürecinde elde edilen geometrik şekillerin hacimsel düzeyde işlenebilmesi için Ching’in mekânsal organizasyon şemalarından faydalanılmıştır.

Resim 3.
Örnek 4’te yer alan çalışmalar (Özsırkıntı Kasap vd., 2019, s.134)

ORGANİK REFERANS SEÇİMİ	GEOMETRİK SOYUTLAMA	HACİME GEÇİŞ ÇALIŞMASI	ÜRETİLEN MEKÂN ALGISI

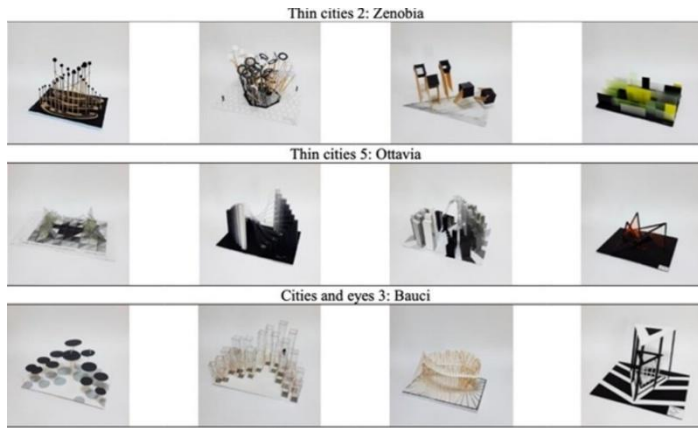
Çalışmada, soyut düşünme ve ifade etme becerilerinin geliştirilmesi, temel tasarım ilkelerinin kavratılması ve mekânsal organizasyon yaklaşımlarından faydalanarak soyutlama çalışmalarının yürütülmesi hedeflenmiştir. Süreç, üç boyutlu maket uygulamasıyla tamamlanmıştır (Resim 3) (Özsırkıntı Kasap vd., 2019).

Örnek 5:

Gerçekleştirildiği üniversite/Bölüm:	Gedik Üniversitesi/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü
Yıl-Dönem:	2016-2017 /2. Dönem
Çalışma süresi-kurgusu:	5 hafta süreli tek proje

Yazılı bir metnin tasarım sürecinde deneyimlenmesi ve öğrencilerin disiplinler arası yeterliliklerini geliştirmeyi amaçlayan stüdyo yönteminde, öğrencilerden Italo Calvino'nun Görünmez Kentler kitabında yer alan kentlerden birini seçmeleri istenmiştir. Öğrenciler, okudukları ve hayal ettikleri kentlerin mekânsal kurgularını oluşturmuş, çizimler aracılığıyla öyküyü özümsemişlerdir. Sürecin devamında öğrenciler tarafından planlanan mekânsal hacim kurguları model olarak üretilmiş; kentlerin seçimi, ele alınıp yöntemleri, seçilen anahtar kelimeler sorgulanmış ve renk, malzeme, form, doku ve mekânsal organizasyon yaklaşımları analiz edilmiştir. Resim 4'te örneklerine yer verilen bu çalışmada, öğrencilerde tasarım ilkeleriyle problemi analiz etme, analitik düşünme sistemini benimseme, soyut düşünme, soyut olanı somuta dönüştürme ve aktarılabilir pratiklerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir (Özsırkıntı Kasap ve Türkmen, 2018b).

Resim 4.
Örnek 5'te yer alan çalışmalar (Özsırkıntı Kasap ve Türkmen, 2018b, s.174)



Örnek 6:

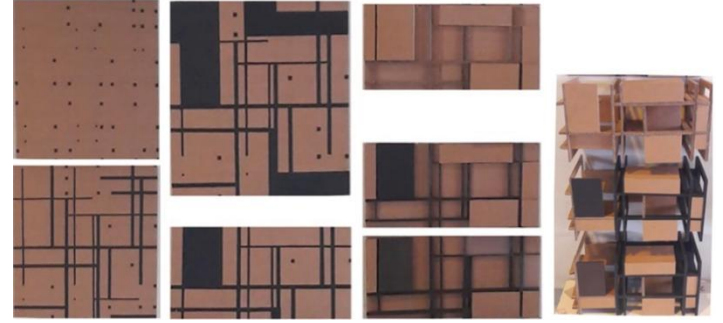
Gerçekleştirildiği üniversite/Bölüm:	Hacettepe Üniversitesi/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü
Yıl-Dönem:	2017-2018 /1.Dönem
Çalışma süresi-kurgusu:	14 hafta süreli tek proje

Yıldırım (2018) tarafından gerçekleştirilen ve 6 kurum üzerinden temel tasarım eğitimi uygulama metodlarını ele alan çalışmaya göre, ilk uygulama metodu (Resim 5) Hacettepe Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümünde ilgili dönemde sürdürülen içeriği kapsamaktadır. Çalışmanın başlangıç aşamasını, sınırlandırılmış bir alan üzerinde nokta olarak temsil edilen siyah karelerle oluşturulan kompozisyon oluşturmaktadır. Takip eden süreçte, belirli bir dil ve düzenle oluşturulan nokta kompozisyonuna, çizgi olarak temsil bulan öğelerin eklenmesiyle nokta-çizgi kompozisyonu oluşturulmuştur. Sonraki aşamada, nokta ve çizgi öğelerine yüzey değerleri eklenerek bir kompozisyon oluşturulmuş; bu kompozisyonun nokta-çizgi- yüzey çeşitliliği sağlayacak bir kadrage alınmıştır. Seçilen bu kadrage önce

rölyef olarak yorumlanmış, ardından malzeme potansiyelini tanıma ve strüktür oluşturma kaygılarıyla üç boyutlu bir modele dönüştürülmüştür. Bu çalışmayla öğrencilerde soyuttan somuta ulaşma, iki ve üç boyutlu algılama, tasarım ilkeleri ve öğeleri üzerinde farkındalık geliştirme, strüktür ve malzeme bilgisi edinme gibi kazanımların sağlanması hedeflenmiştir.

Resim 5.

Örnek 6'da yer alan çalışma süreci (Yıldırım, 2018, ss.555-556)



Örnek 7:

Gerçekleştirildiği üniversite/Bölüm:	Bilkent Üniversitesi/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü
Yıl-Dönem:	2017-2018 /1. Dönem
Çalışma süresi-kurgusu:	-/-

Araştırmadaki bir diğer uygulama metodu, Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü Basic Design dersine ait olup (Resim 6), çalışma başlangıcında öğrencilerden müzik, edebiyat veya gösteri sanatları alanlarından bir örnek seçmeleri istenmiştir. Sonrasında, belirledikleri örneği ifade eden kavramları tanımlamak için üçgen, kare ve daire gibi temel geometrik öğelerle bir modül oluşturmaları beklenmiştir. Ardından, varyasyon ve transformasyon müdahaleleriyle 5 modül içeren bir model üretmeleri istenmiştir. Bu çalışmayla öğrencilerde tasarım öğeleri ve ilkelerini kavrama, kavram belirleme, 2. boyuttan 3. boyuta ulaşma gibi kazanımların sağlanması hedeflenmiştir (Yıldırım, 2018).

Resim 6.

Örnek 7'de yer alan çalışma (Yıldırım, 2018, s.558)



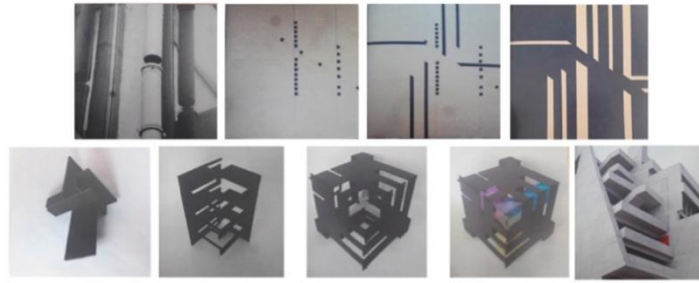
Örnek 8:

Gerçekleştirildiği üniversite/Bölüm:	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü
Yıl-Dönem:	2017-2018 /1. Dönem
Çalışma süresi-kurgusu:	14 hafta süreli tek proje

Çalışmaya göre, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Temel Tasarım dersinde izlenen içeriğin (Resim 7) ilk adımını, tanımlı bir odak noktası bulunan bir iç mekândan alınmış 25 x 25 cm ölçülerindeki bir fotoğraf karesi oluşturmaktadır. İkinci aşamada, ilgili fotoğrafın 25 adet kare ile temsil edilmesi beklenmiş; takip eden süreçte nokta çalışmasına çizgi ve yüzey değerleri eklenerek bir kompozisyon oluşturulmuştur. Sonrasında, iki boyuttaki bu ilişkilerin üçüncü boyuttaki karşılığını arama amacıyla 12,5x12,5x25 cm ölçülerinde bir ilişki maketi oluşturulmuş; ardından bu maketin 25x25x25cm boyutlarında bir hacimde mekânsal bir forma dönüştürülmesi beklenmiştir. Son aşamada ise öğrencilerden, üç boyutlu çalışmalarındaki ilişki dilini yansıtan referans görseller bulmaları istenmiştir. Bu çalışmayla tasarım elemanları ve prensiplerini kavrama, iki ve üç boyut ilişkisini anlama, malzeme bilgisini geliştirme ve e soyut ilişkileri mekânsal forma dönüştürme gibi kazanımların sağlanması hedeflenmiştir (Yıldırım, 2018).

Resim 7.

Örnek 8'de yer alan çalışma süreci (Yıldırım, 2018, ss.558-560)



Örnek 9:

Gerçekleştirildiği üniversite/Bölüm:	Selçuk Üniversitesi/İç Mimarlık Bölümü
Yıl-Dönem:	2017-2018 /1. Dönem
Çalışma süresi-kurgusu:	1-2 hafta süreli birden fazla proje

Selçuk Üniversitesi Temel Tasarım Eğitimi dersinde, ilgili dönemde gerçekleştiren uygulamaya göre ders; öğrencilere tasarım öğeleri hakkında bilgi verilmesi ardından o öğeyle ilgili iki boyutlu kompozisyon oluşturmaya dayalı bir metotla yürütülmüştür (Resim 8). Bu uygulama ile öğrencilerde tasarım öğelerini tanıma ve iki boyutta kompozisyon oluşturma becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir (Yıldırım, 2018).

Resim 8.

Örnek 9'da yer alan çalışmalar (Yıldırım, 2018, s.561)



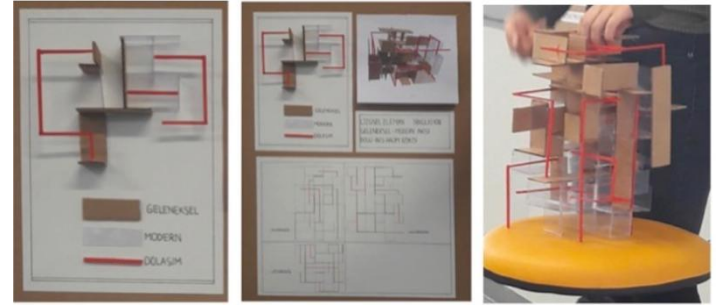
Örnek 10:

Gerçekleştirildiği üniversite/Bölüm:	Başkent Üniversitesi/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü
Yıl-Dönem:	2017-2018 /1.Dönem
Çalışma süresi-kurgusu:	-/-

Başkent Üniversitesi ilk yıl stüdyosunda, ilgili dönemde gerçekleştirilen çalışmada öğrencilere Mon Oncle filmi izletilmiş ve filmde yer alan mekan-kişi, mekan-mekan ya da kişi-kişi ilişkilerini diyagramlar aracılığıyla yakalamaları istenmiştir. Öğrencilerden, oluşturdukları diyagramları anahtar kelimelerle ifade etmeleri ve bu diyagramları ikinci boyutta veya rölyef olarak, seçilen anahtar kelimelerle örtüşecek malzeme tercihleriyle temsil etmeleri beklenmiştir. Sürecin devamında ise öğrenciler, oluşturdukları bu kurgusal ilişkileri üç boyutlu biçimde ifade etmişlerdir (Resim 9). Çalışma ile öğrencilerde kavram geliştirme, soyut başlangıçtan somut ürüne ulaşma, malzeme potansiyellerini tanıma ve iki ve üç boyutlu tasarım becerileri geliştirme kazanımlarının sağlanması hedeflenmiştir (Yıldırım, 2018).

Resim 9.

Örnek 10'da yer alan çalışma süreci (Yıldırım, 2018, s.563)

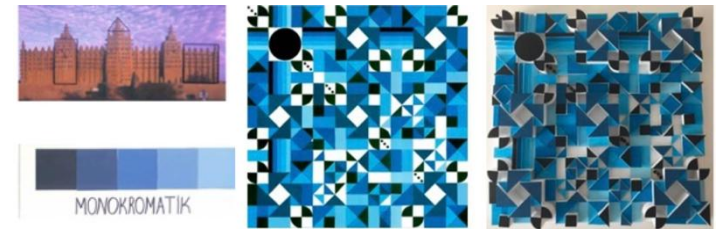


Örnek 11:

Gerçekleştirildiği üniversite/Bölüm:	Atılım Üniversitesi/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü
Yıl-Dönem:	2017-2018 /1.Dönem
Çalışma süresi-kurgusu:	-/-

Resim 10.

Örnek 11'de yer alan çalışma süreci (Yıldırım, 2018: s.564-565)



Son olarak, Atılım Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümünde ilgili dönemde gerçekleştirilen çalışmaya göre; bir fotoğrafın soyutlanmasıyla geometrik elemanlar belirlenmiş, paralelinde bir renk belirlenerek monokromatik olarak ele alınmıştır. Ardından, belirlenen geometrik öğeler ve renk kullanılarak, bir tasarım ilkesi ve organizasyon türü doğrultusunda 50x50 cm boyutlarında bir kompozisyon oluşturulmuştur. Oluşturulan kompozisyonda, sınırlandırılmış yükseklikte katmanlarla doku yaratılması beklenmiştir (Resim 10). Bu çalışmayla öğrencilerde iki boyutlu kompozisyon oluşturma,

oluşturulan kompozisyonu 2,5. boyutta ifade edebilme ve tasarım ilkelerine aşina olma gibi becerilerin geliştirilmesi hedeflenmiştir (Yıldırım, 2018).

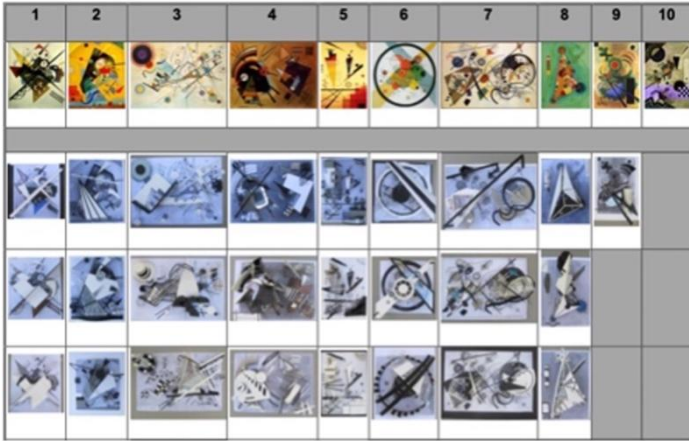
Örnek 12:

Gerçekleştirildiği üniversite/Bölüm:	Karadeniz Teknik Üniversitesi/İç Mimarlık Bölümü
Yıl-Dönem:	2010-2011 /2. Dönem
Çalışma süresi-kurgusu:	14 hafta süreli tek proje

Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü ilk yıl projesi kapsamında gerçekleştirilen ders içeriğine yer veren çalışmaya göre, stüdyo yöntemi Vasiliy Kandinsky'nin tablolarından esinlenerek oluşturulan konseptler doğrultusunda, kapalı, yarı açık ve açık hacimleri içeren bir müze satış birimi tasarımını kapsamaktadır (Resim 11). Sanatçının eserlerinin üçüncü boyutta ifadesiyle öğrencilerin iç mekan tasarımı ve görsel sanatlar arasındaki ilişkiyi keşfetmeleri, form oluşturma sürecinde deneyim kazanmaları, tasarıma ilişkin kavram ve yöntemleri tanımları, belirli bir sanat akımını inceleyerek sanat ve sanatçı hakkında fikir edinmeleri ve soyut bir kompozisyonu üç boyutlu biçimde ifade etme becerilerini geliştirmeleri hedeflenmiştir (Zorlu vd., 2012).

Resim 11.

Örnek 12'de yer alan çalışmalar (Zorlu vd., 2012)



Örnek 13:

Gerçekleştirildiği üniversite/Bölüm:	İstanbul Kültür Üniversitesi /İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü
Yıl-Dönem:	2016-2017 /1. Dönem
Çalışma süresi-kurgusu:	3-5 hafta süreli 4 farklı proje

İstanbul Kültür Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü Proje 1 dersi içeriğinden hareketle oluşturulan araştırmaya göre, ilgili stüdyoda tasarım ve yaratıcılık ilişkisini geliştirmek amacıyla dört ana başlıkta projeler (Tablo 2) yürütülmüştür. Bunlardan ilkinin algı-soyut düşünme başlığı oluşturmaktadır. Bu kapsamda öğrencilerden, günlük hayatta sıklıkla rastladıkları logoları zihinlerinde kalan imgeyle anlık bir bakış sonrası ve tamamıyla görerek çizmeleri istenmiştir. Devam eden süreçte öğrencilerden, belirlenen bir müzik melodisini somut bir ürüne dönüştürmeleri istenmiş; bu başlığın son aşamasında ise öğrencilerin algıladıkları imajları soyut olarak ifade etmeleri adına eskiz çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

İkinci ana başlık kapsamında düşünme-temsil etme ilişkisine yönelik uygulamalar gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada öğrencilerden, edebiyat eserlerinde yer alan mekan kurgularını analiz etmeleri istenmiştir. Sonrasında, belirlenen tasarımcıların tasarım kimliklerinin keşfi, projelerinin araştırılması ve bu bilgilerin eskizlerle temsil edilmesi beklenmiştir. Bu çalışmalarla öğrencilere soyut düşünme yetisinin kazandırılması, görsel algılarının geliştirilmesi, analiz ve temsil gibi yetilerin kazandırılması hedeflenmiştir.

Mekân ve beden başlıklı uygulamada ise hareketin mekan tanımlamadaki rolü, oyun kavramı aracılığıyla sorgulanmıştır. Öğrencilerin, gündelik hayatta deneyimledikleri üniversite mekanlarını oyun oynayarak yeniden deneyimlemeleri sağlanmış; bu süreçte hem mekanı keşfetmeleri hem de üç boyutlu temsillerle yeniden kurlmaları beklenmiştir. Son olarak Birim-Modül-Örüntü başlıklı çalışmada, iki boyutlu kompozisyonlardan üç boyutlu hacim üretimi süreci biyomimikri yaklaşımı kullanılarak yürütülmüştür. Bu uygulamalarla öğrencilere beden-mekan, birim-modül-örüntü ilişkisi, analiz ve yaratıcılık gibi becerilerin kazandırılması hedeflenmiştir (Adıgüzel Özbek ve Usta, 2018).

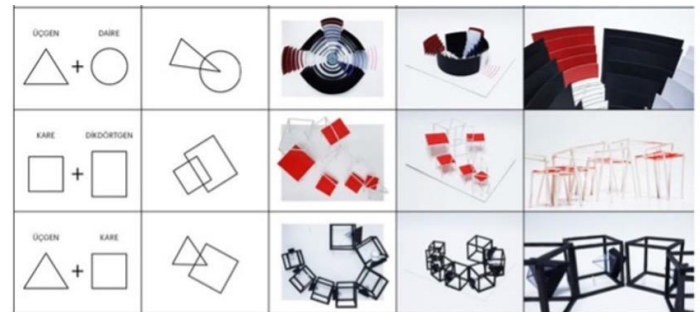
Örnek 14:

Gerçekleştirildiği üniversite/Bölüm:	Gedik Üniversitesi /İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü
Yıl-Dönem:	2019-2020 /1. Dönem
Çalışma süresi-kurgusu:	14 hafta süreli tek proje

Resim 12'de görüldüğü üzere, stüdyoda izlenen yöntemle göre öğrencilerden, somut ya da soyut kavramlardan birini belirlemeleri, seçtikleri kavramı iki temel biçimle temsil etmeleri ve bu temsilleri Wong'un tanımladığı yüzeysel biçim ilişkileriyle desteklemeleri beklenmiştir. Sürecin bir sonraki aşamasında, oluşturulan geometrik kompozisyonların temel tasarım ilkelerinden yararlanılarak desteklenmesi hedeflenmiş ve böylece tasarım elemanları ile tasarım ilkeleri arasında bir iletişim kurulması amaçlanmıştır. Ek olarak, öğrencilerden çalışmalarını biçimsel organizasyon yaklaşımlarıyla ilişkilendirmeleri de istenmiştir. Son olarak, öğrencilerden iki boyutlu çalışmalarını üçüncü boyutta ifade etmeleri beklenmiş ve bu aşama ile kavram-mekân ilişkisi üzerinde düşünmeleri sağlanmıştır (Türkmen, 2020).

Resim 12.

Örnek 14'te yer alan çalışmalar (Türkmen, 2020, s.241)



*Tabloda sırasıyla hareket (1,2,3), dönüşüm (4,5,6) ve sonsuzluk (7,8,9) kavramlarının analiz örnekleri verilmiştir.

Tablo 2.
Örnek 13'te yer alan çalışmalar (Adıgüzel Özbek ve Usta, 2018, ss.127-130)

Algı-soyut düşünme çalışmaları (1)				Düşünme-temsil etme çalışmaları (2)			
Tema	Problem	Yaratıcı Bağlam	Öğrenci Çalışmaları	Tema	Problem	Yaratıcı Bağlam	Öğrenci Çalışmaları
Algı-Soyut Düşünme	P1: Bulunmuş, yapılmış, yapılmamış alan? Bulunmuş alan? Gözlemlenmiş alan?	Gündelik yaşamda sürekli karşılaşılan meşale üzerinden bulma-görme ilişkisinin kurulması		Düşünme-Temsil Etme	P1: Okunmuş, kurumsallaşmış alan?	Edebiyatçı meşale kurgusuna karşılık gelen tasarlama oluşturulması	
	P2: Meşaleğin görsel temsili	Farklı disiplinlerdeki bilgilerin tasarlama alanına potansiyelini keşfedilmesi			P2: Anlatıma-temsile alanı?	Verilerin, tasarlama alanı ve bilgi kurgusu olarak kullanılması	
	P3: Etki alanı	Tarihi çevreyi keşfederek bunun etkileri ifade edilmesi			P3: Anlatıma-temsile alanı?	Birleşik etkilerle alanın tanımlanması ve kavram-tasarım-etik ilişkisinin kurulması	
Mekan-beden çalışmaları (3)				Birim-modül-örüntü çalışmaları (4)			
Tema	Problem	Yaratıcı Bağlam	Öğrenci Çalışmaları	Tema	Problem	Yaratıcı Bağlam	Öğrenci Çalışmaları
Mekan-Beden	P1: Oyun oynama	Beden ve mekan sınırlarının keşfedilerek aydınlanması		Birim-Modül-Örüntü	P1: Doğru keşif	Doğadaki sistemlerin tasarlama ilham olmasının keşfedilmesi	
	P2: Oynanan meşale	Kendi beden-mekan sınırlarını keşfederek bunun farkına varılması ve temsil edilmesi			P2: Biyomimikri meşale?	Doğadaki sistemlerin araştırılması ve analiz edilmesi	
	P3: Bedenin keşfedilebilir alanı	Keşfedilen beden-mekan sınırlarının yeniden kurulması			P3: Biyomimikri meşale?	Keşfedilen biyomimikri kurgusunun tasarlama alanına dönüştürülmesi ve uygulanması	

Örnek 15:

Gerçekleştirildiği üniversite/Bölüm:	Fenerbahçe Üniversitesi /İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü
Yıl-Dönem:	2022-2023/1.Dönem
Çalışma süresi- kurgusu:	14 hafta süreli tek proje

Yıldırım Coruk (2023) tarafından gerçekleştirilen çalışmaya göre, tasarım stüdyosunda izlenen yöntem, temel tasarım öğeleri ile form analizi yapılması ve bu sürecin üç boyutlu mekan kurgusuna dönüştürülmesini kapsamaktadır. Bu doğrultuda süreç, odak noktası olan fotoğraf karesi ile başlamış; fotoğraftaki odak noktasının ilişkisel kodları nokta, çizgi ve yüzey öğeleri aracılığıyla analiz edilerek iki boyutlu kompozisyon haline getirilmiştir. Sonrasında, oluşturulan iki boyutlu kompozisyondaki ilişkilerin üçüncü boyuttaki karşılığı aranmış ve soyut mekânsal hacimler geliştirilmiştir (Resim 13). Elde edilen bu hacimler, öğrencilerin mekânsal organizasyon eğilimlerini belirlemek amacıyla, Ching'in mekânsal organizasyon sınıflamasına göre gruplandırılmıştır.

Resim 13.

Örnek 15'te yer alan çalışmalar (Yıldırım Coruk, 2023, s.200)

	Photo	Analysis with Point	Analysis with Line	Analysis with Plane	Spatial Volume
1					
2					
3					

Örnek 16:

Gerçekleştirildiği üniversite/Bölüm:	Karadeniz Teknik Üniversitesi /İç Mimarlık Bölümü
Yıl-Dönem:	-/1.Dönem
Çalışma süresi- kurgusu:	-/2 farklı proje

Ustaömeroğlu vd. (2015) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, stüdyo kurgusu öğrencilere temel tasarım ilkeleri, tasarım öğeleri ve Gestalt ilkelerinin aktarılması ile başlamıştır. Takip eden aşamalarda, öğrencilerden ilgili konularda bireysel ya da gruplar halinde iki ve üç boyutlu soyut uygulamalar geliştirmeleri beklenmiştir. Bu süreçte, öğrencilerin grup çalışmasıyla koordinasyon kurma, sorumluluk alma, seçenek oluşturma, işbirliği, bireysel karar verme ve yaratıcılık gibi yetilerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

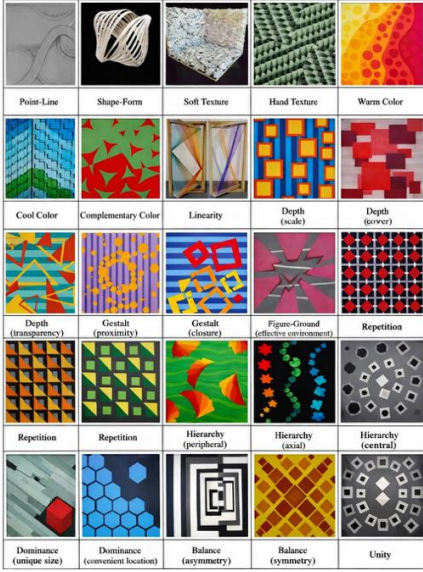
Takip eden süreçte öğrencilerin dönem süresince edindikleri kazanımları ve farkındalıklarını ölçmek amacıyla kısa süreli bir uygulama gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada öğrencilerden, A3 boyutunda bir resim kağıdı kullanarak (sadece katlama bükme ve buruşturma teknikleri ile) kendini taşıyabilecek özelliklerde ve tasarım ilkelerinden birini ifade edecek bir mobilya tasarımları beklenmiştir (Tablo 3).

Çalışma ile öğrencilerde, süreç boyunca öğrendikleri kuramsal bilgileri tanımlanan problemi çözmede uygulamaya dönüştürme, üç boyutlu düşünme, düzenleme, kurgu oluşturma, algılama, teorikte öğrenilen bilginin pratiğe dönüştürülmesi gibi becerilen kazanımları hedeflenmiştir.

Tablo 3.

Örnek 16'da yer alan çalışmalar (Ustaömeroğlu vd., 2015, ss.1892-1894)

Temel tasarım ilke ve öğelerine yönelik egzersizler (1)



Mobilya tasarımı (2)

Used Element	Repetition		
Function	Magazine Holder	Cd Shelf	Tea Table
Visual Product			

Fig. 3. The visual products and their functions that are significantly expressed repetition

Used Element	Linearty		
Function	Seating Unit	Seating Unit	Seating Unit
Visual Product			

Örnek 17:

Gerçekleştirildiği üniversite/Bölüm:	Antalya Belek Üniversitesi / İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü
Yıl-Dönem:	2024/2.Dönem
Çalışma süresi- kurgusu:	-/-

Uyanık Çirkin (2024) tarafından gerçekleştirilen çalışmada (Resim 14) uygulanan stüdyo yöntemi, disiplinlerarası bir yaklaşımla dersin beslenmesi amacıyla, soyut sanat akımı ve Piet Mondrian'ın eserleri temel alınarak kurgulanmıştır. Çalışma üç ana aşamada yürütülmüştür. İlk aşamada öğrencilere problem sunulmuş ve konuyla ilgili araştırma yapmaları beklenmiştir. İkinci aşamada öğrenciler gruplar oluşturarak seçtikleri sanat eserini iki boyuttan üç boyuta dönüştürmüşlerdir. Son aşamada ise, öğrenciler çalışmalarını poster hâline getirerek sözlü olarak sunmuşlardır. Bu süreç sonucunda öğrencilere; sanat eserlerini tanıma ve sanat akımlarını öğrenme, sanat tarihi bilgilerini geliştirme, işbirliği yapabilme, temel tasarım ilkelerini uygulama, yorumlama becerisi geliştirme, disiplinlerarası bakış açısı kazanma ve iki boyutlu ile üç boyutlu tasarımlar üretebilme yetilerinin kazandırılması hedeflenmiştir.

Resim 14.

Örnek 17'de yer alan çalışmalar (Uyanık Çirkin, 2024, s.120)



Örnek 18:

Gerçekleştirildiği üniversite/Bölüm:	Yaşar Üniversitesi / İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü
Yıl-Dönem:	2015/1.Dönem
Çalışma süresi- kurgusu:	-/-

Polat (2016) tarafından gerçekleştirilen çalışmada stüdyo kurgusu, üç boyutlu bir soyutlama sürecini (Resim 15) kapsamaktadır. Bu yöntemde öğrencilerden, çevreden esinlenerek seçtikleri bir doğal unsuru soyutlamaları ve bu süreçte tasarım ilkelerini uygulamaları beklenmiştir. Çalışmanın ilk aşamasında, öğrenciler doğadan bir unsur belirlemiş ve bu unsurun soyutlanması için eskiz çizimleri gerçekleştirmişlerdir.

Resim 15.

Örnek 18'de yer alan çalışmalar (Polat, 2016, s.3)



İkinci aşamada, öğrenciler tarafından gerçekleştirilen soyutlamalar bir desen hâline getirilmiş ve bu desen, zemin/plan olarak kullanılmıştır. Son aşamada ise iki boyutlu desen, üç boyutlu bir forma dönüştürülerek bir strüktür tasarlanmıştır. Bu çalışma süreci ile öğrencilerde mimari fotoğraf çekimi, ölçekli çizim ve maket yapımı, afiş tasarımı, temsil teknikleri, soyutlama, iki boyuttan üç boyuta geçiş gibi kazanımların sağlanması hedeflenmiştir.

Bulgular ve Tartışma

Belirlenen anahtar kelimeler kullanılarak ulusal veri tabanları üzerinden yapılan tarama sonucunda, Tablo 4'te belirtilen sayıda çalışmaya ulaşılmıştır. Her bir çalışma detaylı olarak incelenmiş ve pandemi döneminde gerçekleştirilen çalışmalar, Türkiye dışındaki kurumlarda yürütülen çalışmalar, çalıştay formatında kısa süreli uygulamalar, tez çalışmaları ve iç mimarlık/iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümleri dışında gerçekleştirilen örnekler kapsam dışı bırakılmıştır. Bu doğrultuda, çalışmanın veri seti, belirlenen kısıtlamalar çerçevesinde literatür taraması sonucu ulaşılan 18 örnek çalışmadan oluşmaktadır.

Tablo 4.
Literatür taraması sonucu ulaşılan kaynakların nicel olarak dağılımı

Veri tabanı	Anahtar kelime	İlk yıl tasarım stüdyosu	Tasarım stüdyosu 1	Tasarım stüdyosunda yöntem	Temel tasarım eğitimi	Temel tasarım stüdyosu	First-year design studio	Design studio 1	Method in design studio	Basic design education	Basic design studio
Google akademik		10	23	2	525	89	726	623	8	1470	637
DergiPark		1	1	-	31	9	3	1	1	23	16

Çalışmaya dahil edilen örneklerden 13'ü ilk yılın birinci döneminde, 5'i ise ikinci döneminde gerçekleştirilmiştir. İncelenen örneklerden 5'inde İç Mimarlık Bölümlerinde, 13'ünde ise İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümlerinde uygulanan yöntemlere yer verilmiştir. İlgili yöntemlerin uygulandığı kurumlar şunlardır: Selçuk Üniversitesi (2), Haliç Üniversitesi, Gedik Üniversitesi (4), Hacettepe Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, Atılım Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi (2), İstanbul Kültür Üniversitesi, Fenerbahçe Üniversitesi, Antalya Belek Üniversitesi ve Yaşar Üniversitesi.

Çalışmaya dahil edilen örnekler üzerinden, ilk yıl tasarım stüdyosunda izlenen yöntemlerin hedeflenen kazanımlarının CIDA akreditasyon kriterlerini karşılama potansiyeli değerlendirilmiş ve açıklamalı olarak sunulan bulguların özeti Tablo 5'te ifade edilmiştir.

Örnekler incelendiğinde, İşbirliği standardı kapsamında bir iç ortamın yaratılmasında birden fazla disiplin ve paydaş yer alması kriterine örnek 4, 5, 12 ve 17 uygulamalarının yanıt verdiği görülmektedir. Bu standardın alt kriteri olan, disiplin üyeleriyle etkili iletişim kurmak için gerekli terminoloji ve dile sahip olma ölçütüne yalnızca örnek 2 yanıt verirken; ekip işbirliğinin dinamikleri ve ekip sorumluluklarının dağılımı ve yapısı konusunda farklılık kazanma kriterine ise örnek 16 ve 17 yanıt vermektedir. Öte yandan işbirliği standardının diğer alt başlıkları olan; tasarımdan etkilenen nüfus ve topluluklarla işbirliği yapmak, yapıyı çevre disiplinleri için problem çözme sürecine özgü teknoloji tabanlı işbirliği yöntemleri ve tasarım çözümleri geliştirmede birden fazla disiplin, paydaş ve müşteri tarafından bilgilendirilen ortamlar yaratma becerisi ölçütlerinin hiçbir örnekte karşılanmadığı tespit edilmiştir.

Tasarım süreci standardı kapsamında yapılan incelemede; tasarım sürecinde mekan planlama tekniklerini uygulayabilme kriterinin örnek 1,3,5, 12 ve 13 uygulama kazanımlarıyla örtüştüğü görülmektedir. Aynı standardın alt kriteri olan giderek karmaşılaşan tasarım problemlerini çözebilme ölçütü ise örnek 2,13 ve 16'da karşılanmaktadır. Bir tasarım çözümüyle ilgili bağlamsal öğelerin karşılıklı ilişkisini ve kullanıcı(lar) üzerindeki

olası etkiyi göz önünde bulundurma kriterinin yalnızca örnek 2'de yer alan uygulamayla karşılandığı tespit edilmiştir. Ayrıca, tasarım kavramlarını veya çözümlerini bilgilendirmek için emsalleri kullanma kriteri örnek 13 uygulamasıyla eşleşmektedir. Standardın bir diğer alt kriteri olan yaratıcı çözümler tasarlama kriteri ise örnek 1,4,13,16 ve 17 uygulamalarıyla sağlanmaktadır.

Buna karşın, incelenen yöntemlerin tasarım süreci standardının diğer alt ölçütleri olan; kanıta dayalı tasarım çözümleri üretmek için bilgileri sentezleme, birden fazla fikri keşfetmek ve yinelemek, ön tasarım ve şematik tasarım süreçlerini yürütme, nitel ve nicel programlama uygulamaları ile tasarım çözümlerini etkileyen bilgi ve araştırmaların uygunluğu ve güvenilirliğini değerlendirme kazanımlarını sağlamadığı görülmektedir.

Standart 9-İletişim başlığının alt kriterleri incelendiğinde; verileri ve araştırmaları yorumlamak ve iletmek kriterinin tüm örneklerde karşılandığı, sözlü iletişimde fikirlerini ve gerekçelerini ifade etme kriterinin ise yalnızca örnek 17'de sağlandığı görülmektedir. Öte yandan, fikirlerini ve gerekçelerini yazılı iletişimde ifade etme kriteriyle örnek 5 ve 7'nin eşleştiği Tablo 5'ten okunmaktadır. Tasarım sürecinde üretilen fikirler ve gerekçelerini görsel medya (fikir çizimleri ve eskizler) aracılığıyla ifade etmek kriteri, örnek 1,2,3,4,5,7,9,12,13,14,16,17, ve 18'de karşılanmaktadır. Bu standardın son alt kriteri olan çeşitli amaçlara ve hedef kitlelere uygun farklı teknolojiler ve görsel iletişim yöntemleri kullanarak proje çözümlerini ifade etmek ölçütü ise örnek 1 ve 7'de sağlanmaktadır.

Tasarım Öğeleri ve İlkeleri standardı kapsamında örnekler incelendiğinde; mekânsal tanım ve organizasyon dahil olmak üzere tasarımın unsurlarını ve ilkelerini anlama kriteri, örnek 1,3,4,5,6,7,8,9,11,14,15 ve 17'de karşılanmaktadır (Tablo 5). Çeşitli medyaları kullanarak tasarım çözümlerini keşfetme becerisini gösterme alt kriteri, örnek 1,2 ve 16'da sağlanırken, iki boyutlu tasarım çözümleri oluşturma kriteri tüm örneklerde karşılanmaktadır. Öte yandan, üç boyutlu tasarım çözümleri oluşturma kriterinin ise örnek 9 ve 11 hariç diğer tüm örneklerde karşılandığı görülmektedir.

Tablo verilerine göre, örnek 1'in yanı sıra örnek 2, 5, 13, 16 ve 17'nin bu standardın kriterlerini karşılama açısından yüksek

düzeyde örtüşme sağladığı ortaya konulmuştur.

Tablo 5.
Bulguları gösteren özet tablo

Standartlar	Standart 5: İşbirliği						Standart 8: Tasarım Süreci									Standart 9: İletişim					Standart 11: Tasarım Öğeleri Ve İlkeleri			
	a	b	c	d	e	f	a	b	c	d	e	f	g	h	i	a	b	c	d	e	a	b	c	d
Ö.1																								
Ö.2																								
Ö.3																								
Ö.4																								
Ö.5																								
Ö.6																								
Ö.7																								
Ö.8																								
Ö.9																								
Ö.10																								
Ö.11																								
Ö.12																								
Ö.13																								
Ö.14																								
Ö.15																								
Ö.16																								
Ö.17																								
Ö.18																								

Tablo 5'te yer alan eşleşmeler incelendiğinde, iletişim ve tasarım öğeleri ve ilkeleri standardında daha fazla eşleşme olduğu, işbirliği standardında ise en az eşleşmenin bulunduğu görülmektedir. Bu durum, bireysel çalışmalara daha çok odaklanılmasından kaynaklı olabilmekteyken, ilk yıl tasarım stüdyosu içeriklerinin genel olarak tasarım ilke ve öğelerinin öğretilmesine yönelik planlanması sebebiyle standart 11'de büyük oranda eşleşme olduğu düşünülmektedir.

İncelenen örneklerin genel olarak; tasarım öğeleri ve ilkeleri standardından mekânsal tanım ve organizasyon dahil olmak üzere tasarım teorilerin unsurlarını ve ilkelerini anlama, iki boyutlu tasarım çözümleri oluşturma, üç boyutlu tasarım çözümleri oluşturma, iletişim standardından ise verileri ve araştırmaları yorumlamak ve iletmek, tasarım sürecinde üretilen fikirler ve gerekçelerini görsel medya (fikir çizimleri ve eskizler) aracılığıyla ifade etmek kazanımlarını içerdiği, diğer kazanımların ise ikinci planda kaldığı ya da karşılanmadığı belirlenmiştir.

Belirlenen örneklerde, çalışmaların 1. ya da 2. döneme ait olmasının CIDA akreditasyon kriterlerine yanıt verme potansiyeline dair genellenebilir bir eğilim göstermediği söylenebilmektedir. Örneğin, yüksek eşleşmeye sahip olan örnek 13 1. döneme aitken, benzer şekilde yüksek örtüşmeye sahip örnek 1 2. dönemde gerçekleştirilmiştir. Örneklerde yer alan 5 çalışma (örnek 1, 4, 5, 12,17) 2. döneme ait olup, genel olarak yüksek örtüşme sergilemelerine rağmen, yüksek eşleşmeye sahip diğer örnekler (örnek 2, 13, 16) 1. dönem kapsamında gerçekleştirilen uygulamalar olduğu için bu konuda genellenebilir bir çıkarımda bulunulamamaktadır.

Proje süresi bağlamında yapılan değerlendirmelerde, proje süresinin uzun ya da kısa olmasının CIDA akreditasyon kriterlerine

yanıt verme potansiyeli üzerinde anlamlı bir eğilim oluşturmazdı görülmektedir. Örneğin, örnek 1, 3, 4, 6, 8,12,14 ve 15 bir dönemi kapsayan 14 haftalık projeler iken, bu projelerin kriterlerle eşleşme sayıları sırasıyla, 9, 6, 7, 4, 4, 6, 5 ve 4 olarak belirlenmiştir. Öte yandan, örnek 5 ve 13 ise 5'er haftalık projeler olup, kriterlerle eşleşme sayısı her ikisinde 8 olarak görülmektedir. Bu veriler doğrultusunda, proje süresi ile kriterlere yanıt verme potansiyeli arasında genellenebilir bir ilişki kurmak mümkün değildir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, iç mimarlık/iç mimarlık ve çevre tasarımı alanında ilk yıl tasarım stüdyolarında uygulanan yöntemlerin performansları, CIDA akreditasyon kriterlerini karşılama potansiyelleri çerçevesinde değerlendirilmiş ve tartışılmıştır.

Çalışma verilerinin tablo üzerinden yatay ve dikey eksenle incelenmesi sonucunda aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

İş birliği standardı kapsamında; bir tasarımdan etkilenen nüfus ve topluluklarla iş birliği yapmak, ihtiyaçları anlamak ve güven oluşturma önemini kavrama (5-b), yapı çevre disiplinleri için problem çözme sürecine özgü teknoloji tabanlı iş birliği yöntemleri (5-d), tasarım çözümleri geliştirmede birden fazla disiplin, paydaş ve müşteri tarafından bilgilendirilen ortamlar yaratma becerisini göstermek konusunda farkındalık kazanılması (5-f) ölçütlerinin incelenen örneklerde karşılanmadığı görülmektedir.

Tasarım süreci standardı bağlamında; kanıta dayalı tasarım çözümleri üretmek için bilgileri sentezleme, (8-d), Birden fazla fikri keşfetmek ve yinelemek (8-f), tasarım sürecini yürütmek: ön

tasarım, nicel ve nitel programlama, şematik tasarım ve tasarım geliştirme (8-h), tasarım çözümlerini etkileyen bilgi ve araştırmaların uygunluğunu ve güvenilirliğini değerlendirmenin önemini kavrama (8-i) ölçütleri de örneklerde karşılanmamıştır.

Tüm örneklerde iletişim standardından verileri ve araştırmaları yorumlamak ve iletmek (9-a) kriteri ve tasarım öğeleri ve ilkeleri standardından iki boyutlu tasarım çözümleri oluşturmak (11-c) kriterinin karşılandığı saptanmıştır.

Tablo yatay ekseninde incelendiğinde, örneklerin kazanımlara yanıt verme durumu okunmakta olup, en yüksek eşleşmelerin sırasıyla örnek 1, ardından örnek 2, 13, 16 ve 17’de görüldüğü tespit edilmiştir.

İlk yıl tasarım stüdyoları, öğrencilerin tasarımla karşılaştığı ilk ortamlar olması nedeniyle, Standart 5 İş Birliği kapsamında yer alan 5-b, 5-d ve 5-f ölçütlerinin bu düzeydeki stüdyo dersleri için karmaşık olabileceği ve bu nedenle söz konusu ölçütlerle eşleşmenin gözlemlenmediği düşünülmektedir. Tasarım Süreci Standardı bağlamında yer alan 8-d,8-f, 8-h ve 8-i ölçütleri ise derslerde sürdürülen proje süreçlerinin doğal akışında deneyimlenmiş olabileceken, ele alınan örneklerde kazanımlar olarak belirtilmediği için eşleşme olmadığı düşünülmektedir. Bu durum, araştırma verilerin çevrimiçi ortamlarda yer alan araştırmalardan elde edilmesi sebebiyle çalışma kısıtlılıklarından kaynaklı olabileceği için gerçekleştirilecek farklı çalışmalarda stüdyo yürütücüleriyle doğrudan görüşmeler yaparak ya da stüdyo süreçlerine katılarak verilerin elde edilmesiyle bu başlıklar için daha net değerlendirmelere ulaşılabilecektir.

Bununla birlikte araştırmada ele alınan örneklerde, “ilk yıl” kavramı bazı çalışmalarda birinci dönemi, bazılarında ise ikinci dönemi kapsamaktadır. Öte yandan bazı örnekler tüm dönemi kapsayan tek proje kurgusuna sahipken, diğerleri birkaç haftalık farklı projelerden oluşmaktadır. Bu örnekler, dersin bütününe yansıtmayacağı için elde edilen sonuçlar sınırlı değerlendirme sunmakta, bu nedenle tüm kriterlerle eşleşme olmayabileceği düşünülmekte, bu durum araştırmanın bir diğer kısıtlılığını oluşturmaktadır.

Çalışma kapsamında incelenen yöntemlerin CIDA akreditasyon kriterlerine yanıt verme potansiyelleri üzerinden performansları ortaya konulmuştur. Bulgular, kriterlere yanıt verme yönüyle en yüksek eşleşmeye sahip olan yöntemlerin; basitten karmaşığa ilerleyerek birbirine eklemlenen birden fazla farklı projeden oluştuğu, farklı disiplinlerle tasarım alanını ilişkilendirerek çalışmalar ortaya koyduğu, iki boyuttan üçüncü boyuta evrilen süreçler barındırdığı ve grup çalışmalarına yer verdiğini göstermektedir.

Öte yandan, yöntemlerin birinci veya ikinci dönemde gerçekleştirilmiş olmasının, kriterlerle eşleşme yönüyle genellenebilir bir eğilim taşımadığı belirlenmiştir. Benzer şekilde, proje süreleri üzerinden de genellenebilir anlamlı bir çıkarımda bulunulamayacağı saptanmıştır.

Bulgular, uygulanan yöntemin hangi yarıyılıda gerçekleştirdiği ya da proje süresinden ziyade, yöntemi oluşturan içeriğin kendi içinde barındırdığı çeşitliliklerin ve disiplinler arası ele alışların yöntem performanslarını olumlu olarak desteklediğini ortaya koymaktadır.

Buna göre, ilk yıl stüdyolarına yönelik geliştirilecek yöntemlerin, çalışma kapsamında tespit edilen eksik ölçütlere yanıt verecek şekilde planlanması ya da mevcut yöntemlerin eklemeler ve güncellemeler ile gözden geçirilmesi önerilmektedir. Öte yandan, verilerin yalnızca 18 örnek üzerinden elde edilmiş olması çalışmanın bir diğer sınırlılığını oluşturmakta olup, benzer bir çalışmanın Türkiye’de ilgili

alanlarda eğitim veren tüm üniversiteleri kapsayacak şekilde gerçekleştirilmesi, veri alanını genişleterek alan yazına önemli katkılar sağlayacaktır.

İlk yıl tasarım stüdyosunun, diğer tasarım stüdyolarının temelini oluşturan yapısı göz önünde bulundurulduğunda, bu ortamlara yönelik içerik geliştirme sürecinde çalışma ile elde edilen verilerin yol gösterici ve katkı sağlayıcı olacağı öngörülmektedir. Ayrıca, ilk yıl tasarım stüdyolarında uygulanacak yöntemlerin rastgele seçilmesinden ziyade, dersten alınacak verimi artıracak şekilde yöntem-kazanım ilişkisi tablosunun (Tablo 5) göz önünde bulundurulması ile ders içeriklerinin desteklenebileceği düşünülmektedir.

Sonuç olarak, bu araştırma, iç mimarlık/iç mimarlık ve çevre tasarımı ilk yıl tasarım stüdyosu için geliştirilecek yöntemlerin önemini vurgulamakta ve yöntem geliştirme süreçlerinde göz önünde bulundurulabilecek veriler ortaya koymaktadır. Bu yönüyle çalışma, stüdyo yönteminin akreditasyon standartlarında öngörülen öğrenme çıktılarıyla uyumunu analiz ederek, ilgili programlarda akreditasyon süreçlerine katkı sağlayabileceğini göstermektedir. Elde edilen bulgular, hangi stüdyo yaklaşımlarının akreditasyon sürecinde öne çıkan öğrenme çıktılarıyla örtüştüğünü ve iç mimarlık eğitimi programlarının kalite güvence mekanizmalarına katkı sunabileceğini ortaya koymaktadır. Böylece çalışma, kuramsal çerçevede tartışılan yöntem performansı ve akreditasyon ilişkisini ilk yıl stüdyosu bağlamında somut verilerle desteklemektedir.

Etik Kurul Onay Belgesi: Yazar, etik kurul onay belgesine gerek olmadığını beyan etmiştir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Yapay Zeka Kullanımı: Kullanılmamıştır.

Ethics Committee Approval Certificate: The author declared that an ethics committee approval certificate is not required.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The author declared that this study has received no financial support.

Use of Artificial Intelligence: Not used.

Kaynaklar

- Adıgüzel Özbek, D., & Usta, G. (2018). İçmimarlık proje stüdyosunda yaratıcılık odaklı tasarım çalışmaları. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 8(1), 123-132. <https://doi.org/10.7456/10801100/012>
- Anthony, K. H. (1991). *Design juries on trial: The renaissance of the design studio*. Van Nostrand Reinhold.
- Ardağ , L., & Aslan, A. (2012). Tasarım çalışmaları-1 stüdyosunda uygulanan yaratıcı drama etkinliklerinin mimarlık öğrencilerinin yaratıcı düşünce becerilerinin gelişimine etkisi. *Megaron*, 7(1), 49-66. https://jag.journalagent.com/megaron/pdfs/MEGARON_7_1_49_66.pdf
- Ardağ, L. (2006, Kasım 15-17). *A meta-critical approach to architectural design education* [Conference presentation]. Architectural Education Forum 3, İstanbul, Türkiye.

- Aslan, Ş., & Fakıbaşa Dedeoğlu, E. (2019, Aralık 19-21). *İçmimarlık eğitiminde 'yaparak düşünme' platformu olarak tasarım stüdyoları: TOBB ETÜ eğitim modeli* [Conference presentation]. Türkiye'deki İç Mimarlık Eğitiminin Tarihi, Gelişimi ve Geleceği Ulusal Sempozyumu, İstanbul, Türkiye.
- Aşkın, G. D. (2020). *İç mimarlık eğitimi temel tasarım sürecinde yaratıcı düşüncenin geliştirilmesine yönelik bir yöntem önerisi* (Tez No: 639197). [Doktora Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Aypek Arslan, A. (2012). An analysis of teaching methods used at the course of basic design. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 51, 172-176. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.08.140>
- Belgin Dikmen, Ç. (2011). Mimarlık eğitiminde stüdyo çalışmalarının önemi: Temel eğitim stüdyoları. *e-Journal of New World Sciences Academy Engineering Sciences*, 6(4), 1509-1520. <https://doi.org/10.12739/>
- Bozkurt, E., & Yorulmuş, E. (2021). Yaratıcı drama yönteminin temel tasarım stüdyosunda kullanılması üzerine örnek çalışma. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 16(1), 45-64. <https://doi.org/10.21612/yader.2021.003>
- Cantürk Akyıldız, E. (2020). Bir öğrenme ortamı olarak tasarım stüdyosu: Maltepe Üniversitesi Tasarım Stüdyosu 1 deneyimi. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 10(4), 389-407. <https://doi.org/10.7456/11004100/005>
- Cho, J. Y. (2013). Customization and autonomy: Characteristics of the ideal design studio instructor in design education. *Architectural Research*, 15(3), 123-132. <http://dx.doi.org/10.5659/AIKAR.2013.15.3.123>
- Cho, J. Y. (2017). An investigation of design studio performance in relation to creativity, spatial ability, and visual cognitive style. *Thinking Skills and Creativity*, 23, 67-78. <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2016.11.006>
- Curry, T. (2014). A Theoretical basis for recommending the use of design methodologies as teaching strategies in the design studio. *Design Studies*, 35 (6), 632-646. <https://doi.org/10.1016/j.destud.2014.04.003>
- Çelik, M., & Aslan, Ş. (2012, Aralık 20). *Mekan tasarımı eğitiminde temel tasarım eğitimi dersi ve dersin izlenebilirliğine yönelik bir yaklaşım* [Conference presentation]. İç Mimarlık Eğitimi 2. Ulusal Kongresi (İÇMEK), İstanbul, Türkiye.
- Çelikkaya, H. (1997). *Introduction to education*. Alfa Publishing.
- Daalhuizen, J., & Cash, P. (2021). Method content theory: Towards a new understanding of methods in design. *Design Studies*, 75, 1-34. <https://doi.org/10.1016/j.destud.2021.101018>
- Daalhuizen, Person, O., & Gattol, V. (2014). A personal matter? An investigation of students' design process experiences when using a heuristic or a systematic method. *Design Studies*, 35(2), 133-159. <https://doi.org/10.1016/j.destud.2013.10.004>
- Demirel, Ö. (1992). *General teaching methods*. USEM Publications.
- Durmaz Öztürk, S. (2020). Rethinking the black box in architecture design studio. *Sage Journals*, 10(2), 1-13. <https://doi.org/10.1177/2158244020927408>
- Erkan, T. (2024). *Bilgi, beceri ve yetkinlik kazanımı bağlamında iç mimarlık eğitimi: İç mimarlık eğitim programı geliştirmede bir model önerisi* (Tez No: 880030). [Sanatta Yeterlik Tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Günöz, Ö., & Uluoğlu, B. (2023). Variants of design studio: a phenomenographic research on students' conceptions of design studio environment. *Journal of Design Studio*, 5(1), 5-20. <https://doi.org/10.46474/jds.1234644>
- Kahraman, M. U. (2022). İç mimarlık eğitiminin ilk dönemi için tasarlanmış tasarım stüdyosu ders modeli. *Turkish Studies - Educational Sciences*, 17(3), 423-436. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.62234>
- Koçkan, P. (2012). *Tasarım araştırmaları bağlamında tasarımcı düşünme ve tasarım süreci* (Tez No: 314919). [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Kurt Çavuş, Ö., & Kaptan, B. B. (2022). Determination of the structure of the project based studio courses for the education of interior design bachelor. *ITU A/Z*, 19(2), 263-275. <https://doi.org/10.5505/ituja.2022.57983>
- Lavrsen, J. C., Carbon, C. C., & Daalhuizen, J. (2025). Developing design mindset: How individual and contextual factors influence the development of design mindset through method teaching. *Journal of Engineering Design*, 36(3), 325-354. <https://doi.org/10.1080/09544828.2024.2419316>
- Ledewitz, S. (1985). Models of design in studio teaching. *Journal of Architectural Education*, 38(2), 2-8. <https://doi.org/10.2307/1424811>
- Onur, D., & Zorlu, T. (2017). Tasarım stüdyolarında uygulanan eğitim metotları ve yaratıcılık ilişkisi. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 7(4), 542-555. <https://doi.org/10.7456/10704100/002>
- Özorhon, G., Tokay, S., & Hacıhasanoğlu, O. (2016). Design in/ Designing the first-year studio: An experimental study. *Arts and Design Studies*, 40, 51-62. <https://core.ac.uk/download/pdf/234686097.pdf>
- Özsağ, N., & Güler, Ö. K. (2012, Aralık 20). *İç mimarlık eğitiminde akreditasyon: ECIA ve CIDA ölçütleri karşılaştırması* [Conference presentation]. İç Mimarlık Eğitimi 2. Ulusal Kongresi (İÇMEK), İstanbul, Türkiye.
- Özşirinkı Kasap, H., & Türkmen, A. (2018a, 30 Kasım-2 Aralık). *Temel tasarım eğitiminde yüzeyden hacime geçiş çalışmalarının biçim üretimi bağlamında değerlendirilmesi* [Conference presentation]. 2nd International Symposium on Innovative Approaches in Scientific Studies (ISAS), Samsun, Türkiye.
- Özşirinkı Kasap, H., & Türkmen, A. (2018b, Mayıs 11-13). *Department of interior architecture basic design courses from written text to space adaptations* [Conference presentation]. 4th International Conference on New Trends in Architecture and Interior, St. Petersburg, Russia.
- Özşirinkı Kasap, H., Türkmen, A., & Başarık Aytekin, E. (2019, Ekim 5-6). *Temel tasarım eğitiminde çok katmanlı yaratım süreçlerinin biyomimikri kavramı üzerinden değerlendirilmesi* [Conference presentation]. Tasarım ve Katmanlaşma Temalı Ulusal Tasarım Günleri Sempozyumu, Mardin, Türkiye.
- Philip, C., Daalhuizen, J., & Hekkert, P. (2023). Evaluating the efficacy and effectiveness of design methods: A systematic review and assessment framework. *Design Studies*, 88, 1-31. <https://doi.org/10.1016/j.destud.2023.101204>
- Polat, C. (2016, Ocak). *Inspiration point in design: The example of basic design class assignments* [Conference presentation]. SHS Web of Conferences.
- Roosenburg, N. F. M., & Eekels, J. (1995). *Product design: Fundamentals and methods*. John Wiley Sons.
- Sarıoğlu Erdoğan, G. P. (2016). Temel tasarım eğitimi: Bir ders planı örneği. *Planlama*, 26 (1), 7-19. <https://doi.org/10.5505/planlama.2016.52714>
- Seggie, F. N., & Akbulut Yıldırım, M. (2021). Nitel araştırma yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları. In F.N.Seggie & Y. Bayyurt (Eds.), *Nitel araştırmaların desenlenmesi* (s.23-35). Anı Yayıncılık.
- Shoshi, B., Oxman, R. (2000). *The architectural design studio: Current trends and future directions* [Conference presentation]. Design Studio: The Melting Pot Of Architectural Education Conference, Cambridge, London.
- Sıkıca, A., Yıldız, D., Dursun, P., Kürtüncü, B., & Ömer Erem, E. Ş. (2006, Kasım 15-17). *A first year architectural design studio*

- experience [Conference presentation]. Architectural Education Forum 3, İstanbul, Türkiye.
- Temple, S. (2010). A Bio-experiential model for learning creative design practices that supports transformative development in beginning design students. *International Journal of Architectural Research Archnet-IJAR*, 4(2-3), 116-138. <http://dx.doi.org/10.26687/archnet-ijar.v4i2/3.101>
- Torun, A., & Sipahi, S. (2021). İç mekân tasarımı lisans eğitiminde öğrenim çıktıları ve akreditasyon. *Atlas Journal*, 7(38), 1454-1472. <https://doi.org/10.31568/atlas.636>
- Türkmen, A. (2020). Temel tasarımda kavram temsili ve biçim üretimi. *IDA: International Design and Art Journal*, 2(2), 228-247. <https://www.idajournal.com/index.php/ida/article/view/63/27>
- URL-1. CIDA Council for Interior Design Accreditation, erişim adresi: <https://cida.org/> (son erişim: 13.04.2025).
- URL-2. TAPLAK Tasarım ve Planlama Akreditasyon Derneği, erişim adresi: <https://www.taplak.org> (son erişim: 06.10.2025).
- URL-3. TYÇ Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, erişim adresi: <https://www.tyc.gov.tr> (son erişim: 06.10. 2025).
- URL-4. YÖKAK Yükseköğretim Kalite Kurulu, erişim adresi: <https://www.yokak.gov.tr> (son erişim: 06.10.2025).
- Ustaömeroğlu, A., Aydın, E., Erbay, M., Küçük, P., & Sadıklar, Z. (2015, Şubat 5-7). *The impact of basic design studio courses on interior design: KTU model* [Conference presentation]. 7th World Conference on Educational Sciences (WCES-2015), Athens, Greece.
- Uyanık Çirkin, N. (2024). Modern sanat ve Piet Mondrian arakesitinde temel tasarım. *Journal of Spatial Studies*, 1(2), 112-122. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/4196425>
- Ünver, B. (2021). Temel tasarım stüdyosunda yapılandırmacı öğrenme deneyimi: Beden-mekan çalışmaları üzerinden bir değerlendirme. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 11(2), 350-367. <https://doi.org/10.20488/sanattasarim.1048681>
- Yazar, N. E., Orbey, B., & Sarıoğlu Erdoğdu, G. (2022). Tasarım süreci ve aşamalarının nitel bir analizi: Mimari strüktürler çalıştayının ardından. *Mimarlık ve Yaşam Dergisi*, 7(3), 871-887. <https://doi.org/10.26835/my.1127504>
- Yıldırım Coruk, İ. (2023). Spatial organization approaches at the first-year design studio. *Journal of Design Studio*, 5(2), 195-205. <https://doi.org/10.46474/jds.1327100>
- Yıldırım, İ. (2018, Eylül 13-15). *İç mimarlık bölümlerindeki temel tasarım eğitimi ilişkin uygulama metotları* [Conference presentation]. I. Uluslararası Eğitimde ve Kültürde Akademik Çalışmalar Sempozyumu, Mersin, Türkiye.
- Yurtgün, H. Ö., & Çınar, H. (2023). A new approach to the space design process in the interior architecture basic design studio. *Journal of Architectural Sciences and Applications*, 8(1), 290-300. <https://doi.org/10.30785/mbud.1194031>
- Zorlu, T., Erbay, M., Akgül, B., Onur, D., & Aras, A. (2012, Aralık 20). *İç mimarlık eğitiminde ilk yıl tasarım stüdyolarına farklı bir bakış: Resimden mekana Kandinsky* [Conference presentation]. İç Mimarlık Eğitimi 2. Ulusal Kongresi (İÇMEK), İstanbul, Türkiye.